

ŁÓDZIANIN

ORGAN P.P.S.

PROLETARJUSZE WSZYSTKICH KRAJÓW ŁĄCZCIE SIĘ!

Redakcja i Administracja: Łódź—Al. Kościuszki Nr. 29 tel. 100-99
Redaktor przyjmuje od godz. 17—19 Rękopisów nie zwraca się. Administracja
czynna od godz. 9 do 16 i od 17 do 19. Konto w Banku Spółem, oddział w Łodzi 40
Wydawca, Łódzki O.K.R. P.P.S. Redaktor odpowiedzialny: Wincenty STAWIŃSKI

Rok XXI — № 253
Piątek 9 Września 1938 r.
Cena numeru 10 gr.

Warunki prenumeraty w Łodzi z odnoszeniem do domu zł. 2.50 miesięcznie, na prowincji zł. 3. za zmianę adresu gr. 50 Cena ogłoszeń: Za wiersz 1 milimetrów przez jedną szpaltę (na stronicy 6 szpalt) w tekście gr. 50, zwyżkowe gr. 40. Nekrologi do 100 mm. gr. 20, powyżej 100 mm gr. 30. Drobne za wyraz gr. 15 Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada.

Włosi w Hiszpanii

17 miliardów kosztuje już Mussoliniego awantura hiszpańska

Korespondent dyplomatyczny „Daily Herald”, omawiając interwencję włoską w Hiszpanii, twierdzi, że Włosi wydali już w Hiszpanii od początku wojny domowej 17 miliardów lirów.

Włosi wysłali do Hiszpanii 30,000 legionistów, a liczba żołnierzy włoskich wraz z ochotnikami dochodzi do 70,000! A NIENAWIŚĆ DO WŁOCHÓW CORAZ BARDZIEJ WZRASTA.

Mimo zamknięcia granicy francusko-hiszpańskiej i ostrej kontroli, coraz nowsze wiadomości docierają do Hendaye o wzrastającym napięciu, między Włochami a Hiszpaniami gen. Franco.

W ubiegłym tygodniu 5 oficerów włoskich spożyło obiad w hotelu Excelsior w San Sebastian. Gdy przyszło do płacenia rachunku, oficerowie włoscy oświadczyli, że dzielali dostatecznie dla Hiszpanii i nie chcieli zapłacić. Tani oficerowie włoscy znajdujący się na miejscu, przyszli swym znikom na pomoc. Doszło do bójki, którą policja zażegnała.

Na skutek tego incydentu, restauratorzy z San Sebastian postawili nie przyjmować gości włoskich i nie usługiwać im. Do restauratorów przyłączyli się kupcy.

Jeden z Włochów, przybyły z Marokka do San Sebastian i po całodziennym poszukiwaniu nie mogąc otrzymać pokoju, przyjechał do Hendaye, gdzie nie ukrywał swego oburzenia.

„Przyjechałem” — twierdził ów Włoch do Hiszpanii „Narodowej” z wzniesioną ręką a odchodząc z zamkniętą pięścią. Jestem oburzony tym, co widziałem w Hiszpanii gen. Franco.

CO OPOWIADAJĄ RANNI WŁOŚCY.

Jeden z Włochów rannych w Hiszpanii, wracając Okretem „Firenza” wysiadł w Tangerze i opowie dział innym, że wszyscy ranni marokańczycy są automatycznie kierowani do szpitali w Andaluzji — gdyż każda nowa partia rannych, przybywających do Marokka hiszpańskiego, wywołuje ogromne wzburzenie ludności.

Walki na obu brzegach Jang-Tse o drogę do Hankou

Groźba inflacji w Japonii

Komunikat chiński donosi, że na południowym brzegu rzeki Jang-Tse oddziały chińskie musiały się cofnąć po kilku atakach pod ostrzałem artylerii japońskiej, która

używa między innymi pocisków chemicznych. Po wycofaniu się Chińczyków z Nanczang główne walki rozwinęły się w okolicy Denania. Japończycy atakują, wprawa

dzając do boju coraz to nowe rezerwy. Stacja kolejowa Machulin zajęta została przez Japończyków. Miasto Tumian na północny zachód od Hankou zostało zbombardowane przez samoloty japońskie. Liczba ofiar sięga kilkuset zabitych i rannych.

Na północnym brzegu Jang-Tse trwają walki w rejonie m. Huanmei. Rząd chiński polecił swemu przedstawicielowi przy Lidze Narodów złożyć protest przeciwko używaniu przez Japończyków gazów trujących.

Japońskie stery finansowe okazują niepokój z powodu wzrastającego obrotu banknotów.

Srednia dzienna wartość banknotów, będących w obiegu, wyniosła w miesiącu ubiegłym 120 MILIONÓW funtów, o 26 MILIONÓW WIĘCEJ, niż w sierpniu 1937 r.

W marcu r. b. srednia obiegu wynosiła 110 MILIONÓW.

Mały ten wzrost obiegu sprawia kłopot kierownikom finansów, którzy zastanawiają się, jak zaradzić inflacji.

Zerwanie rokowań przez Niemców sudeckich wywołało ZANIEPOKOJENIE W LONDYNIE

Rząd angielski domaga się od Czechosłowacji coraz większych ustępstw

Rozwój wypadków w Czechosłowacji wywołał zaniepokojenie w prasie londyńskiej, aczkolwiek londyńskie koła polityczne żywią w dalszym ciągu nadzieję pokojowego rozwiązania zagadnienia czechosłowackiego.

Premier Chamberlain przerwał wczoraj swój urlop i odbył natychmiast po przybyciu do Londynu rozmowę z lordem Halifaxem i sir Johnem Simonem. Pisma zapowiadają nową konferencję tych trzech brytyjskich mężów stanu i spodziewają się zwołania gabinetu angielskiego w ciągu najbliższych 48 godzin.

Koła urzędowe dają do zrozumienia, że rząd angielski dołoży wszelkich starań, by ruszyć sprawę z martwego punktu, na którym utniecia za pomocą akcji mediacyjnej w Pradze oraz na gruncie dyplomatycznych rokowań.

Prasa londyńska omawia wczorajszy artykuł „Timesa” zawierający pewne sugestie co do rozwiązania zagadnienia czechosłowackiego.

„Daily Express” stwierdza w związku z tym, że wywody „Timesa” nie pokrywały się ze stanowiskiem Rządu angielskiego i wskazuje na rozmowy odbyte we czwartek w Foreign Office przez posła czechosłowackiego Masaryka i francuskiego ambasadora Corbina.

Ze swej strony „News Chronicle” donosi, że Rząd praski zdecydował się na ostatnie propozycje pod naciskiem rządu brytyjskiego.

Kierownictwo partii Niemców sudeckich komunikuje, iż wbrew rozszerzonym zagranicą pogłoskom rokowania zostają przerwane, dopóki nie będzie przeprowadzone całkowite wyjaśnienie zajęć w Morawskiej Ostrawie i nie nastąpi ukaranie winnych.

„Kongres w Kairze zgromadzi mahometan z całego świata”

Na t. zw. kongres parlamentarny w sprawie palestyńskiej, który ma się rozpocząć 7 października wysłano zaproszeń: po 200 do Iraku, Indji i Egiptu, 75 do Syrii, 25 do Libanu, 10 do Transjordanii, 10 do Saudji, Jemenu i Kuajtu, 5 do Iranu, 5 do Afganistanu, 15 do Jugosławii i 5 do Polski. Jako cel kongresu podano: rozpatrzenie obecnego stanu w Palestynie. Kongres nazywa się „parlamentarnym” bo wezmą w nim udział członkowie parlamentów lub innych podobnych zgromadzeń, jak np. t. zw. rady stanu w Arabii Saudzkiej. Wyjątek zrobiono dla Polski, przyznając jej Muzułmanom 5 miejsc, niezależnie od ich udziału w państwowych organach przedstawicielskich.

Wojna w Palestynie

W związku z ostatnimi zajściami w Jaffie, miasto obsadzone silnymi oddziałami wojska i wydano mieszkańcom zakaz wychodzenia na ulice.

W pobliżu m. Hedera znaleziono zwłoki szeika pewnego szepu arabskiego, którego uprowadzono w środek.

Powstańcy arabscy zaatakowali kolonię żydowską Amoz pod m. Beisan. Przybyła z odsieczą policja stoczyła z powstańcami regularną walkę, w czasie której zginęło 10 Arabów, a 4-ch wpadło do niewoli. Straty po stronie policji nie zostały ogłoszone.

Wszystkie połączenia telefoniczne z Jerozolimy zostały wczoraj przerwane. Zniszczono nie tylko przewody, lecz również i słupy telefoniczne.

Władze mandatowe obłożyły wysokimi grzywnami szereg wsi, mieszkańcy których utrzymywali kontakt z powstańcami.

Meksyk odrzucił propozycje Stanów Zjednoczonych

Propozycje Stanów Zjednoczonych w sprawie odszkodowania za wywłaszczone kopalnie ropy — Rząd meksykański w Ostrzeżeniu ODRZUCIŁ.

Nota zaznacza, że Meksyk nadal będzie wywłaszczał wszelkie ziemie, jeżeli tylko to się okaże niezbędnym.

Aresztowania we Wiedniu

Wiedeńskie „Gestapo” odstawiło do sądu krajowego szereg osób aresztowanych z końcem lipca i z początkiem sierpnia. Zostali aresztowani dr. Canawal z redakcji „Telegraf”, profesor G. Sauser

regó wynika, że uczestnicy konferencji domagają się od rządu natychmiastowego zwołania parlamentu dla zastanowienia się nad sytuacją międzynarodową.

W jednym dniu tylko, a mianowicie 2 września wpłynęło 3,900.000 z Londynu. Jest to wszystko złoto, które ucieka z Europy do Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej w związku ze stałymi alarmami wojennymi.

Na Danię też przyjdzie kolej

Propaganda narodowo-socjalistyczna wyzyskuje książkę, napisaną przez Norwega, dra Gustawa Smedala: „Nordycka współpraca na południowej granicy Danii”.

W książce tej autor uważa za konieczne „uporządkowanie” stosunków, panujących w Szlezwigu i Holsztynie, który stanowi „południową granicę Północy”, co uzasadnia, że państwa północno-europejskie mają prawo do mieszan

się w stosunki duńsko-niemieckie Współpraca wszystkich tych państw jest zależną od uregulowania zagadnień granicznych.

Propaganda narodowo-socjalistyczna wyzyskuje to stanowisko dra Smedala, wzywając do naprawy „krzywdy” i „niesprawiedliwości”, wyrządzonej w roku 1920 Niemcom przez oddanie północnego Szlezwigu Danii.

Wiedeńskie „Gestapo” odstawiło do sądu krajowego szereg osób aresztowanych z końcem lipca i z początkiem sierpnia. Zostali aresztowani dr. Canawal z redakcji „Telegraf”, profesor G. Sauser

Partia Pracy żąda natychmiastowego zwołania Parlamentu

Rada generalna Trade Unionów, komitet wykonawczy „Labour Party” i grupa parlamentarna odbyły wczoraj wspólne posiedzenie w Blackpool. Po północy wydany został komunikat, z któ

Europa się kłóci a złoto ucieka do Ameryki

W ciągu miesiąca sierpnia b. r. zapasy złota amerykańskiego Federal Reserve Bank zwiększyły się o sto milionów dolarów. W ostatnich dniach wpłynęło 6,100.000 dolarów. W jednym dniu tylko, a

Partia Pracy żąda natychmiastowego zwołania Parlamentu

Rada generalna Trade Unionów, komitet wykonawczy „Labour Party” i grupa parlamentarna odbyły wczoraj wspólne posiedzenie w Blackpool. Po północy wydany został komunikat, z któ

Partia Pracy żąda natychmiastowego zwołania Parlamentu

Rada generalna Trade Unionów, komitet wykonawczy „Labour Party” i grupa parlamentarna odbyły wczoraj wspólne posiedzenie w Blackpool. Po północy wydany został komunikat, z któ

Rada Naczelna P. P. S.

Posiedzenie Rady Naczelnej P. P. S., odbędzie się dnia 8 i 9 października b. r. w Warszawie w sali Domu ZZZ, przy ul. Czerwo-

Zaostrzenie strajku na kopalni „Szczęście Luizy”

Zaloga kopalni „Szczęście Luizy” trwająca już od dwóch tygodni w strajku okupacyjnym przystąpiła wczoraj z powodu przewlekania załatwienia zatargu do STRAJKU GŁODOWEGO. Wraz z zaloga przebywa w podziemiach także Rada Zakładowa. Dotąd były już dwa wypadki zasłabnięcia wśród strajkujących. Zaloga składa się z 90 proc. z uczestników

Zgrzyty gdyńskie

Liczne grono towarzyszek i towarzyszy zebrało się w Gdyni na zjeździe Tura. Dużo miłych wrażeń wynieśli tow. z nad morza, ale pobyt w Gdyni miał również i ujemne strony. Otóż uczestnicy zjazdu nocowali w „masowym” hotelu turystycznym” Ligi Popierania Turystyki. Cienie owego hotelu polegają na tym, że goście czekają tam niespodzianki w postaci nader biernego, choć miniaturowego... żywego inwentarza.

Strajki w Polsce

Jak nas informuje Główny Urząd Statystyczny w pierwszym kwartale r. b. zanotowano w Polsce 324 strajki, które objęły 2,030 zakładów pracy z udziałem 87,186 strajkujących.

powstania i synów niepodległościowców.

Wczoraj odwiedził strajkujących w podziemiach przedstawiciel naszego pisma tow. Stawik, który przeprowadził dłuższy wywiad z górnikami.

Jest nadzieja, że zatarg zostanie rychło zlikwidowany i załoga robotników będą wypłacone w piątek.

Koła urzędowe dają do zrozumienia, że rząd angielski dołoży wszelkich starań, by ruszyć sprawę z martwego punktu, na którym utniecia za pomocą akcji mediacyjnej w Pradze oraz na gruncie dyplomatycznych rokowań.

Prasa londyńska omawia wczorajszy artykuł „Timesa” zawierający pewne sugestie co do rozwiązania zagadnienia czechosłowackiego.

Ze swej strony „News Chronicle” donosi, że Rząd praski zdecydował się na ostatnie propozycje pod naciskiem rządu brytyjskiego.

Kierownictwo partii Niemców sudeckich komunikuje, iż wbrew rozszerzonym zagranicą pogłoskom rokowania zostają przerwane, dopóki nie będzie przeprowadzone całkowite wyjaśnienie zajęć w Morawskiej Ostrawie i nie nastąpi ukaranie winnych.

Kongres w Kairze zgromadzi mahometan z całego świata

Na t. zw. kongres parlamentarny w sprawie palestyńskiej, który ma się rozpocząć 7 października wysłano zaproszeń: po 200 do Iraku, Indji i Egiptu, 75 do Syrii, 25 do Libanu, 10 do Transjordanii, 10 do Saudji, Jemenu i Kuajtu, 5 do Iranu, 5 do Afganistanu, 15 do Jugosławii i 5 do Polski. Jako cel kongresu podano: rozpatrzenie obecnego stanu w Palestynie. Kongres nazywa się „parlamentarnym” bo wezmą w nim udział członkowie parlamentów lub innych podobnych zgromadzeń, jak np. t. zw. rady stanu w Arabii Saudzkiej. Wyjątek zrobiono dla Polski, przyznając jej Muzułmanom 5 miejsc, niezależnie od ich udziału w państwowych organach przedstawicielskich.

Wojna w Palestynie

W związku z ostatnimi zajściami w Jaffie, miasto obsadzone silnymi oddziałami wojska i wydano mieszkańcom zakaz wychodzenia na ulice.

W pobliżu m. Hedera znaleziono zwłoki szeika pewnego szepu arabskiego, którego uprowadzono w środek.

Powstańcy arabscy zaatakowali kolonię żydowską Amoz pod m. Beisan. Przybyła z odsieczą policja stoczyła z powstańcami regularną walkę, w czasie której zginęło 10 Arabów, a 4-ch wpadło do niewoli. Straty po stronie policji nie zostały ogłoszone.

Wszystkie połączenia telefoniczne z Jerozolimy zostały wczoraj przerwane. Zniszczono nie tylko przewody, lecz również i słupy telefoniczne.

Władze mandatowe obłożyły wysokimi grzywnami szereg wsi, mieszkańcy których utrzymywali kontakt z powstańcami.

Meksyk odrzucił propozycje Stanów Zjednoczonych

Propozycje Stanów Zjednoczonych w sprawie odszkodowania za wywłaszczone kopalnie ropy — Rząd meksykański w Ostrzeżeniu ODRZUCIŁ.

Czy Franco ustąpi

Niezadowolenie hiszpańskich faszystów z niepowodzeń wojsk rebelianckich

LONDYN (PAT). — W Londynie krąży od dwóch dni pogłoski, pochodzące jakoby ze źródła portugalskiego, według których gen. Franco ma być zastąpiony w kierownictwie ruchu faszystowskiego Hiszpanii przez osobistość o poglądach bardziej umiarkowanych. Tego rodzaju zmiana regimenu miałyby na celu umożliwienie dojścia do kompromisu i zawarcia rozejmu między obu walczącymi w Hiszpanii stronami. W brytyjskich kołach oficjalnych nie otrzymano dotychczas żadnych informacji, któreby pogłoski te potwierdzały. Koła te przypuszczają,

że powodem powyższych pogłoski jest powolny bieg kampanii wojennej, który wywoływać ma wśród zwolenników gen. Franco coraz głośniejszą krytykę.

W dalszym ciągu, nawiązując do deklaracji uczonych włoskich w sprawach rasowych, papież zaznaczył, że komentarze nieznanych mu autorów na temat poszczególnych tez deklaracji stały w jaskrawej sprzeczności z doktryną katolicką. Błędem jest bowiem twierdzenie, jakoby religia i filozofia nie miały nic do powiedzenia w kwestii rasizmu, czyli stosunku rasy do rasy. Dotyczy to szczególnie narodów uprzywilejowanych, które posiadają kolonie i mają stałe do czynienia z ludami rasy mniej uprzywilejowanej przez opatrność bożą (!?)

Misja narodów uprzywilejowanych musi być szerzenie cywilizacji, a nie ucisk i wyzyskiwanie tubylców, gdzie zaś jest mowa o cywilizacji, tam pominiąć nie można religii i filozofii. Papież zaznaczył w końcu, że słowa jego nie odnoszą się wyłącznie do włoskiej polityki kolonialnej, lecz dotyczą wszystkich państw, posiadających kolonie.

W wypadkach naruszenia praw i interesów ich narodowości. Dla ustalenia przynależności narodowej utworzone zostaną katasstry. 9) Wprowadzenie w życie porozumienia w punktach, które nie wymagają uregulowania prawnego nastąpi natychmiast. Prawa, które tego wymagają, opracowane zostaną przez rząd w porozumieniu z partią sudecko-niemiecką. Wnioski te zostaną następnie przedstawione parlamentowi, celem wprowadzenia ich jaknajszybciej w życie, aby w ten sposób nowy statut narodowościowy, który obowiązywać będzie nie tylko Niemców lecz i wszystkie inne narodowości stał się nową podstawą do dalszego państwowego rozwoju Republiki Czechosłowackiej.

WREĆZENIE PROJEKTU PRAGA (PAT). Komunikat urzędowy podaje, że prezydent Hodža wręczył w imieniu Rządu czeskosłowackiego posłowi Kundtowi, przedstawicielowi partii Niemców sudeckich, oficjalny projekt układu o rozwiązaniu spraw narodowościowych.

Nowy projekt Czechosłowacji

rozwiązania zagadnień narodowościowych

PRAGA. W kołach rządowych stwierdzają, że projekt rozwiązania zagadnienia narodowościowego w Czechosłowacji oparty jest na następujących tezach:

1) Uznanie zasady proporcjonalności, odpowiadającej stosunkom narodowościowym ludności przy przyjmowaniu funkcjonariuszy publicznych, w ważnych z narodowościowego punktu widzenia pozycjach budżetu publicznego, w dostawach rządowych i w gospodarstwie publicznym.

2) Publiczni funkcjonariusze powinni zasadniczo działać na terytorium ich narodowości. Rząd udzieli poszczególnym narodowościom zadośćuczynienia za szkody, poniesione w ubiegłych latach przy obsadzaniu stanowisk funkcjonariuszy publicznych.

3) Rząd wprowadza ponownie w życie dawne zasady w sprawie podziału służby bezpieczeństwa między organy administracji lokalnej i państwowej.

4) Rząd przygotowuje uregulowanie praw językowych na zasadzie równości tych praw.

5) Rząd przystąpi do szeroko pojętej akcji pomocy w dziedzinie gospodarczej na obszarach niemieckich, dotkniętych zwłaszcza przez kryzys, przez udzielenie korzystnej pożyczki w wysokości 700 milionów k. cz.

6) Najważniejszym jest, że przy prowadzeniu narodowego równouprawnienia nastąpi na zasadzie narodowego samorządu, przy którym będzie mogła być zastosowana organizacja kantonalna. W ten sposób narodowość niemiecka otrzyma samorząd na obszarach — gdzie jest w większości. Narodowemu samorządowi przydzielone

będą wszystkie sprawy, które z uwagi na jedność państwa nie będą musiały być zarezerwowane dla państwa. Chodzi tu mianowicie o sprawy, których wykonywanie przez narodowy samorząd mogłoby spowodować faworyzowanie rozwoju różnych narodów w ramach państwa. Nienaruszalność granic i jedność państwa otrzymać mają w ten sposób pełną gwarancję.

7) Dla załatwiania spraw przez poszczególne narodowości w władzach centralnych, stworzone zostaną specjalne oddziały albo sekcje, których agendy sprawować będą urzędnicy należący do zainteresowanych narodowości.

8) Dla ochrony praw narodowych obywateli wydane będą specjalne ustawy. Wybrani przedstawiciele poszczególnych narodowości będą mieli prawo w ciążach reprezentacyjnych składania skarg

WREĆZENIE PROJEKTU PRAGA (PAT). Komunikat urzędowy podaje, że prezydent Hodža wręczył w imieniu Rządu czeskosłowackiego posłowi Kundtowi, przedstawicielowi partii Niemców sudeckich, oficjalny projekt układu o rozwiązaniu spraw narodowościowych.

WREĆZENIE PROJEKTU PRAGA (PAT). Komunikat urzędowy podaje, że prezydent Hodža wręczył w imieniu Rządu czeskosłowackiego posłowi Kundtowi, przedstawicielowi partii Niemców sudeckich, oficjalny projekt układu o rozwiązaniu spraw narodowościowych.

WREĆZENIE PROJEKTU PRAGA (PAT). Komunikat urzędowy podaje, że prezydent Hodža wręczył w imieniu Rządu czeskosłowackiego posłowi Kundtowi, przedstawicielowi partii Niemców sudeckich, oficjalny projekt układu o rozwiązaniu spraw narodowościowych.

WREĆZENIE PROJEKTU PRAGA (PAT). Komunikat urzędowy podaje, że prezydent Hodža wręczył w imieniu Rządu czeskosłowackiego posłowi Kundtowi, przedstawicielowi partii Niemców sudeckich, oficjalny projekt układu o rozwiązaniu spraw narodowościowych.

WREĆZENIE PROJEKTU PRAGA (PAT). Komunikat urzędowy podaje, że prezydent Hodža wręczył w imieniu Rządu czeskosłowackiego posłowi Kundtowi, przedstawicielowi partii Niemców sudeckich, oficjalny projekt układu o rozwiązaniu spraw narodowościowych.

WREĆZENIE PROJEKTU PRAGA (PAT). Komunikat urzędowy podaje, że prezydent Hodža wręczył w imieniu Rządu czeskosłowackiego posłowi Kundtowi, przedstawicielowi partii Niemców sudeckich, oficjalny projekt układu o rozwiązaniu spraw narodowościowych.

WREĆZENIE PROJEKTU PRAGA (PAT). Komunikat urzędowy podaje, że prezydent Hodža wręczył w imieniu Rządu czeskosłowackiego posłowi Kundtowi, przedstawicielowi partii Niemców sudeckich, oficjalny projekt układu o rozwiązaniu spraw narodowościowych.

WREĆZENIE PROJEKTU PRAGA (PAT). Komunikat urzędowy podaje, że prezydent Hodža wręczył w imieniu Rządu czeskosłowackiego posłowi Kundtowi, przedstawicielowi partii Niemców sudeckich, oficjalny projekt układu o rozwiązaniu spraw narodowościowych.

WREĆZENIE PROJEKTU PRAGA (PAT). Komunikat urzędowy podaje, że prezydent Hodža wręczył w imieniu Rządu czeskosłowackiego posłowi Kundtowi, przedstawicielowi partii Niemców sudeckich, oficjalny projekt układu o rozwiązaniu spraw narodowościowych.

WREĆZENIE PROJEKTU PRAGA (PAT). Komunikat urzędowy podaje, że prezydent Hodža wręczył w imieniu Rządu czeskosłowackiego posłowi Kundtowi, przedstawicielowi partii Niemców sudeckich, oficjalny projekt układu o rozwiązaniu spraw narodowościowych.

WREĆZENIE PROJEKTU PRAGA (PAT). Komunikat urzędowy podaje, że prezydent Hodža wręczył w imieniu Rządu czeskosłowackiego posłowi Kundtowi, przedstawicielowi partii Niemców sudeckich, oficjalny projekt układu o rozwiązaniu spraw narodowościowych.

WREĆZENIE PROJEKTU PRAGA (PAT). Komunikat urzędowy podaje, że prezydent Hodža wręczył w imieniu Rządu czeskosłowackiego posłowi Kundtowi, przedstawicielowi partii Niemców sudeckich, oficjalny projekt układu o rozwiązaniu spraw narodowościowych.

WREĆZENIE PROJEKTU PRAGA (PAT). Komunikat urzędowy podaje, że prezydent Hodža wręczył w imieniu Rządu czeskosłowackiego posłowi Kundtowi, przedstawicielowi partii Niemców sudeckich, oficjalny projekt układu o rozwiązaniu spraw narodowościowych.

WREĆZENIE PROJEKTU PRAGA (PAT). Komunikat urzędowy podaje, że prezydent Hodža wręczył w imieniu Rządu czeskosłowackiego posłowi Kundtowi, przedstawicielowi partii Niemców sudeckich, oficjalny projekt układu o rozwiązaniu spraw narodowościowych.

WREĆZENIE PROJEKTU PRAGA (PAT). Komunikat urzędowy podaje, że prezydent Hodža wręczył w imieniu Rządu czeskosłowackiego posłowi Kundtowi, przedstawicielowi partii Niemców sudeckich, oficjalny projekt układu o rozwiązaniu spraw narodowościowych.

WREĆZENIE PROJEKTU PRAGA (PAT). Komunikat urzędowy podaje, że prezydent Hodža wręczył w imieniu Rządu czeskosłowackiego posłowi Kundtowi, przedstawicielowi partii Niemców sudeckich, oficjalny projekt układu o rozwiązaniu spraw narodowościowych.

WREĆZENIE PROJEKTU PRAGA (PAT). Komunikat urzędowy podaje, że prezydent Hodža wręczył w imieniu Rządu czeskosłowackiego posłowi Kundtowi, przedstawicielowi partii Niemców sudeckich, oficjalny projekt układu o rozwiązaniu spraw narodowościowych.

WREĆZENIE PROJEKTU PRAGA (PAT). Komunikat urzędowy podaje, że prezydent Hodža wręczył w imieniu Rządu czeskosłowackiego posłowi Kundtowi, przedstawicielowi partii Niemców sudeckich, oficjalny projekt układu o rozwiązaniu spraw narodowościowych.

WREĆZENIE PROJEKTU PRAGA (PAT). Komunikat urzędowy podaje, że prezydent Hodža wręczył w imieniu Rządu czeskosłowackiego posłowi Kundtowi, przedstawicielowi partii Niemców sudeckich, oficjalny projekt układu o rozwiązaniu spraw narodowościowych.

WREĆZENIE PROJEKTU PRAGA (PAT). Komunikat urzędowy podaje, że prezydent Hodža wręczył w imieniu Rządu czeskosłowackiego posłowi Kundtowi, przedstawicielowi partii Niemców sudeckich, oficjalny projekt układu o rozwiązaniu spraw narodowościowych.

WREĆZENIE PROJEKTU PRAGA (PAT). Komunikat urzędowy podaje, że prezydent Hodža wręczył w imieniu Rządu czeskosłowackiego posłowi Kundtowi, przedstawicielowi partii Niemców sudeckich, oficjalny projekt układu o rozwiązaniu spraw narodowościowych.

WREĆZENIE PROJEKTU PRAGA (PAT). Komunikat urzędowy podaje, że prezydent Hodža wręczył w imieniu Rządu czeskosłowackiego posłowi Kundtowi, przedstawicielowi partii Niemców sudeckich, oficjalny projekt układu o rozwiązaniu spraw narodowościowych.

WREĆZENIE PROJEKTU PRAGA (PAT). Komunikat urzędowy podaje, że prezydent Hodža wręczył w imieniu Rządu czeskosłowackiego posłowi Kundtowi, przedstawicielowi partii Niemców sudeckich, oficjalny projekt układu o rozwiązaniu spraw narodowościowych.

WREĆZENIE PROJEKTU PRAGA (PAT). Komunikat urzędowy podaje, że prezydent Hodža wręczył w imieniu Rządu czeskosłowackiego posłowi Kundtowi, przedstawicielowi partii Niemców sudeckich, oficjalny projekt układu o rozwiązaniu spraw narodowościowych.

WREĆZENIE PROJEKTU PRAGA (PAT). Komunikat urzędowy podaje, że prezydent Hodža wręczył w imieniu Rządu czeskosłowackiego posłowi Kundtowi, przedstawicielowi partii Niemców sudeckich, oficjalny projekt układu o rozwiązaniu spraw narodowościowych.

WREĆZENIE PROJEKTU PRAGA (PAT). Komunikat urzędowy podaje, że prezydent Hodža wręczył w imieniu Rządu czeskosłowackiego posłowi Kundtowi, przedstawicielowi partii Niemców sudeckich, oficjalny projekt układu o rozwiązaniu spraw narodowościowych.

WREĆZENIE PROJEKTU PRAGA (PAT). Komunikat urzędowy podaje, że prezydent Hodža wręczył w imieniu Rządu czeskosłowackiego posłowi Kundtowi, przedstawicielowi partii Niemców sudeckich, oficjalny projekt układu o rozwiązaniu spraw narodowościowych.

WREĆZENIE PROJEKTU PRAGA (PAT). Komunikat urzędowy podaje, że prezydent Hodža wręczył w imieniu Rządu czeskosłowackiego posłowi Kundtowi, przedstawicielowi partii Niemców sudeckich, oficjalny projekt układu o rozwiązaniu spraw narodowościowych.

WREĆZENIE PROJEKTU PRAGA (PAT). Komunikat urzędowy podaje, że prezydent Hodža wręczył w imieniu Rządu czeskosłowackiego posłowi Kundtowi, przedstawicielowi partii Niemców sudeckich, oficjalny projekt układu o rozwiązaniu spraw narodowościowych.

Niemieckie samoloty nad Czechosłowacją

PRAGA (PAT). Czeskie Biuro Prasowe podaje, że w dn. 5 i 7 września przeleciały nad granicą czeską 2 samoloty niemieckie, które następnie powróciły do Niemiec.

Wybory burmistrza w Cieszynie

MOR. OSTRAWA (PAT). — W dniu wczorajszym odbyły się w czeskim Cieszynie wybory burmistrza. Wybrany został ponownie przewodca partii t. zw. ślązakowców Ferdynand Kordzon, który otrzymał 21 głosów. Blok stronnictw czeskich, komunistów i Żydzi wstrzymali się od głosowania.

Militaryzacja portu Marsylii

MARSYLIA (PAT). — Zmilitaryzowanie portu marsylijskiego nastąpić ma w plątek rano. Wszyscy robotnicy portowi zostaną zmobilizowani w miejscu pracy i automatycznie podlegać będą ustawom o organizacji państwa w czasie wojny. Odpowiednie rozkazy zostały wysłane do towarzyszy do których należą doki i to-

warzystwa „Compagnie Maritime Marsellaise”. Poza tym 900 robotników portowych otrzymało wezwania indywidualne. W związku z tymi zarządzeniami utworzona została komisja, w skład której weszli: przedstawiciel prefektury Bouches du Rhone, admirał Muselier i generał Michel.

Zjazd hitlerowców w Norymberdze

NORYMBERGA (PAT). Od wczesnych godzin rannych oddziały „Służby Pracy” zaczęły się zbierać w kolumnach marszowych, celem udania się na łaki Zeppelina, na których ustawione były trybuny. Na trybunie honorowej zasiadli szefowie misji dyplomatycznych, przewodcy partii narodowo-socjalistycznej, przedstawiciele władz państwowych, delegacje zagraniczne oraz goście honorowi kanclerza Rzeszy.

Przed godziną 9-tą nadjechał samochodem Hitler. Przed Hitlerem odbyła się defilada. Następnie przemawiała kolumna „Służby Pracy”, w której szło 40 tys. mężczyzn i z górą 2 tys. kobiet. Przed trybunami przeciągnęły następnie 32 orkiestry służby pracy. Liczące razem z górą 1200 ludzi. Po złożeniu raportu przez dr. Hiera — Hitler wygłosił krótkie przemówienie.

NORYMBERGA (PAT). Henlein po przybyciu do Norymbergi odbył dłuższą rozmowę z ministrem spraw zagr. Ribbentropem.

Przyjaźń polsko-hitlerowska

PRZEDSTAWICIELE ZWIĄZKU MŁODEJ POLSKI NA KONGRESIE W NORYMBERDZE Agencja Agrarna donosi: Dnia 7 b. m. udał się samolotem na kongres w Norymberdze zastępca szefa Związku Młodej

Polski, p. Henryk Puziewicz. SZEF GABINETU MINISTRA BECKA W NORYMBERDZE „Słowo” wileńskie informuje: Na dni partyjne do Norymbergi wyjechał wczoraj szef gabinetu min. Becka, hr. Michał Lubieński.

Prezydent i rząd nowego państwa

STAMBUL (PAT). Obrany prezydentem nowego państwa Hatay (dawny Sandżak Aleksandrety) Tayfur Seukmen, liczy obecnie 45 lat, pochodzi on ze znanego rodu Turkmenów. Tayfur Seukmen od 1921 roku znajdował się na emigracji i od tego czasu nieustannie walczył o niepodległość swej ojczyzny. W r. 1935 został deputowanym Antiochii w wielkim zgromadzeniu narodowym w Ankarze. Przewodniczący parlamentu Hatayu Abdullah Turkmen, w wieku 55 lat, pochodzi również z Antiochii. Od szeregu lat współpracował on z Tayfurem Seukmenem. PIERWSZY RZĄD STAMBUL (PAT). Jak donoszą z An-

tiocchii, pierwszy gabinet państwa Hatay składa się z 5 ministrów: premier Abdurrahman, liczący 43 lata, był ostatnio gubernatorem Sandżaku Aleksandrety, Minister sprawiedliwości Dzemil Yurdman 40 lat, ukończył prawo na uniwersytecie w Stambule, a ostatnio był prokuratorem generalnym w Sandżaku. Minister oświaty publicznej Faik Turkmen 30 lat, ukończył Sorbonę z tytułem doktora filozofii, poprzednio był dyrektorem biura prasowego w Sandżaku. Minister robót publicznych Kemal Alper 40 lat, b dyrektor robót publicznych w Sandżaku i prezes domu ludowego w Aleksandrecie. Minister skarbu Bakı 32 lat, ukończył szkołę nauk politycznych w Stambule, poprzednio był inspektorem banku rolnego w Turcji i dyrektorem finansów w Sandżaku.

Hitlerowcy odnoszą się nieprzychylnie do propozycji Pragi

NORYMBERGA (PAT). — Wręczona Niemcom sudeckim we wtorek w Pradze nowa propozycja Rządu czeskiego są przedmiotem ożywionych komentarzy. Mirodajne czynniki w Norymberdze wysuwają zastrzeżenia przeciw twierdzeniom zagranicy, że propozycje te uwzględniają w większości tezy karlsbadzkie. Rozpowszechnianie tego rodzaju twier-

dzeń jest jak oświadczają w kołach niemieckich „celowo inscenizowaną grą taktyczną”, skierowaną przeciw Niemcom sudeckim i Rzeszy. Niemieckie koła polityczne są całkowicie sceptycznie nastrojone do możliwości osiągnięcia rozwiązania problemu sudeckiego na dotychczasowej płaszczyźnie.

Demonstracje Niemców w Morawskiej Ostrawie

MOR. OSTRAWA (PAT). — We środę przed południem Morawska Ostrawa była widownią demonstracji ludności niemieckiej, skierowanej przeciw czeskim władzom policyjnym i rządowym. W ostatnich dniach władze policyjne i żandarmeria przeprowadziły aresztowania wśród członków partii Henleina w okolicach Opawy, Krnowa i Frywałdowa. Aresztowanych przewieziono do więzienia sądowego w Morawskiej Ostrawie.

W środę o godz. 10.30 przed południem zgromadzili się przed budynkiem sądu okręgowego tłumy Niemców, domagające się zwolnienia aresztowanych członków partii. Przybyłe na miejsce silne oddziały policji rozproszyły zgromadzonych i przez dłuższy czas celem utrzymania spokoju patrolowały budynki sądowe. Posła Kundta policjant miał uderzyć szpicrutą, a drugiemu grozić.

Henleinowcy zrywają rokowania z Rządem czeskosłowackim

PRAGA (PAT). — Kierownictwo partii niemiecko-sudeckiej ogłosiło w środę wieczorem, że przerywa rokowania z Rządem na znak protestu przeciwko zajęciom w Morawskiej Ostrawie.

Przebieg posiedzenia partyjnego na którym zapadła decyzja, według komunikatu ogłoszonego przez władze partyjne, przedstawia się następująco:

W środę po południu delegacja partii niemiecko-sudeckiej zebrała się na posiedzeniu, celem zapoznania się z nowymi propozycjami Rządu czeskosłowackiego. Posłowie Kundt i Rosche przedstawili sprawozdanie z rozmowy z premierem Hodżą, podczas której złożyli w imieniu partii protest z powodu przedwczesnego ogłoszenia projektu czeskiego, zanim został on zamknięty jako stronniemu rokującej. Na posiedzeniu postanowiono prowadzić dalej rokowania z Rządem na podstawie doręczonych propozycji i pod kątem widzenia uregulowania sprawy zgod-

nie z 8 punktami deklaracji Henleina, ogłoszonej w Karlovych Varach.

Podczas posiedzenia nadeszły wiadomości z Mor. Ostrawy o zajęciu z policją i pobiciu przez policjantów posłów niemiecko-sudeckich. Delegacja zawiesiła obrady, uchwalaając zawiadomić premiera Hodżę, że zmuszona jest z powodu zajść w Morawskiej Ostrawie przerwąć rokowania.

DELEGACJA HENLEINOWCÓW U LORDA RUNCIMANA

PRAGA (PAT). Sekretariat misji lorda Runcimana podaje: Lord Runciman i członkowie misji przyjęli w środę o godz. 17.15 oficjalną delegację partii niemiecko-sudeckiej, złożoną z posłów Kundta, Petersa i Roschego, jak również Sebekowsky'ego, Schicketanza i posła Franka, reprezentanta Konrada Henleina i otrzymali od nich informacje o zajęciach w Morawskiej Ostrawie.

Opowieści drutów telegraficznych

— WASZYNGTON. — Sekretarz stanu Hull oświadczył, że departament stanu zbada propozycję japońską w sprawie ustanowienia strefy neutralnej w Hankou w porozumieniu z zainteresowanymi rządami.

— Nadeszły do Londynu wiadomości z Moskwy, według których wicekanclerz spr. zagr. Stomoniakow został usunięty ze stanowiska. Stomoniakow ostatnio zajmował się sprawami Dalekiego Wschodu. (PAT).

— SAN JOSE (Costarica) PAT. donosi: Prezydent kongresu Juan Rafael ustąpił ze swego stanowiska, powodując się względami natury politycznej. Kongres dokonał wyboru następcy, powołując na przewodniczącego kandydata na fotel prezydenta republiki dr. Rafaela Calderon — Guardia.

— TOKIO. PAT donosi: Rząd japoński zakomunikował przedstawicielom dyplomatycznym Niemiec, Anglii, St. Zjedn., Francji i Włoch o wydanych zarządzeniach, mających zabezpieczyć interesy obywateli tych państw w Hankau.

— Dwaj wiedeńscy lotnicy Kalbseher i Tansheg na dwuosobowym szybowcu ustanowili rekord światowy lotu, przebywając w powietrzu 23 godziny 43 minuty.

Dymisja min. Świętosławskiego nie została przyjęta

Dyr. Franciszek Potocki podał się do dymisji „Słowo” wileńskie donosi: „Dyrektor departamentu wyzn. hr. Franciszek Potocki, złożony z końcem ubiegłego tygodnia na ręce ministra Świętosławskiego swą dymisję.

Groźba zatargu w Rzeźni Gdyńskiej Dyr. Bartnik prowokuje robotników i grozi Berezą

Zw. Zaw. Rob. Przemysłu Spożywczego w Gdyni walczy od szeregu miesięcy o zawarcie umowy zbiorowej w rzeźni gdyńskiej.

Dyrekcja w osobie p. Bartnika uchyla się od zawarcia umowy, stojąc na stanowisku, że ona decyduje o sprawach robotniczych, a nie Związek Zawodowy, którego nie uznaje i nie uznaje. W środę do Dyrekcji Rzeźni zgłosił się przedstawiciel Związku, celem otrzymania ostatecznej odpowiedzi co do umowy zbiorowej.

Dyrektor Bartnik odpowiedział: „Ja określe wysokość stawek. Umowy ze Związkiem nie podpiszę i ostrzegam wszystkich, że za należenie do Związku czeka ich Berezka!”

Oświadczenie to wywołało ogromne wzburzenie wśród pracowników rzeźni, a przez wszystkich robotników Gdyni uważane jest słusznie za prowokację.

Ponieważ mamy wiadomość, że Dyrekcja Rzeźni porozumiewa się potajemnie ze Zw. endeckim „Poliska Praca” i że w piątek w tajemnicy przed Związkiem Klasowym ma być zawarta umowa zbiorowa ze zw. „Praca”. Przestrzegamy Inspektorat Pracy i władze administracyjne przed konfliktem, jaki grozi w Rzeźni, gdyż Zw. Klasowy nie odstąpi od żądania zawarcia umowy. Tymbardziej, że Zw. Spożywczy reprezentuje więcej niż połowę pracowników rzeźni.

Norymberga

Wyzwanie pod adresem świata pracy

Każdy t. zw. kongres hitlerowski w Norymberdze odbywa się pod pewnym hasłem agitacyjnym. Były już więc kongresy pokoju, honoru narodowego i t. d. Obecny, po „anschlussie” Austrii, nazwany kongresem „Wielkich Niemiec”. Ale między marcem, kiedy nastąpił „anschluss” a wrześniem, entuzjazm „anschlussowy” wygasł i ustąpił miejsca głębokiemu rozczarowaniu. Jedyne więc zwycięstwo, którym Hitler mógł się poszczycić na zjeździe, odczuwają dziś Austriacy jako klęskę. Norymberga się spóźniła.

Jedyne zwycięstwo. Bo istotnie, całe orędzie Hitlera, odczytane pierwszego dnia zjazdu, mimo przechwałki i bufonad, jest nastrojone raczej na nutę niewesołą, pesymistyczną. Brak robotników — przyznaje Hitler — robotników — specjalistów i wykwalifikowanych w przemyśle i na roli. To prawda. Przygotowania wojenne po żerają wszystką siłę roboczą i mimo wciągnięcia do produkcji kobiet, brak rąk roboczych. Śrubuje się więc czas pracy, wprowadza się już 10-g. dzień roboczy.

Nie trzeba się troszczyć o odżywianie — mówi Hitler — gdyż zbiory się udały i porobiono rezerwy. Ale — dodaje Hitler — należy w dalszym ciągu oszczędzać. A wiadomo, jak wygląda to odżywianie obecne w Niemczech. Nic się więc nie zmieni na lepsze.

Czterolatka ponoć dokazała cudów. Ale — waluta się chwile i trzeba ją wzmocnić. A jak wzmocnić? Przez wzmocnienie produkcji — odpowiada Hitler. „Gospodarcza doktryna nacjonalna”, „socjalistyczna” głosi — według Hitlera — iż zwiększenie produkcji stanowi jedyne prawdziwe zwiększenie płacy.

Oto, do czego doświadczył się hitlerizm w szóstym roku swych rządów! Zanim hitlerizm zdobył władzę, głosił zupełnie inne doktryny, jak np. walkę z lichwą procentową, wywłaszczenie wielkich domów handlowych, wysokie płace itd. To co on teraz głosi, głosił już dawno przed nim wszystkie rekiny kapitalistyczne na całym świecie. „Im więcej będzie pracował, tym więcej za robisz!” — oto mądrość ekonomiczna sfer kapitalistycznych, którą teraz, jako objawienie hitlerizmu, zwiastuje „führer” narodowi niemieckiemu.

Już teraz w Niemczech nie ma podwyżek płac; na zeszłorocznym kongresie norymberskim Hitler „zapowiedział”, że ich nie będzie i słowa dotrzymał. Nie ma w praktyce 8-godzinnego dnia pracy, nie przestrzega się umów taryfowych. Teraz, przy braku rąk roboczych, Hitler zapowiada dalsze wzmocnienie produkcji.

Ale na tym nie koniec. W orędziu Hitlera jest zdanie następujące:

„Jeżeli inne narody zamierzają zniszczyć swą produkcję zamiast ją uczynić bardziej intensywną, nieuniknioną będzie rzeczą, że z powodu braku dóbr wymiennych, to co się nazywa handlem wymiennym, będzie musiało w sposób nieunikniony zginąć”.

Zdanie to uważamy za najważniejsze w orędziu Hitlera. Mamy tu groźbę pod adresem państw demokratycznych, że jeżeli nie pójdą w ślad Niemiec, to znaczy nie przekreślą reform społecznych, zdobytych po wojnie światowej, to Niemcy nie wyjdą z kręgu „autarkii” (samowystarczalności) i handlu międzynarodowego „zginie”.

Wprawdzie Hitler w tymże orędziu wychwala politykę „autarkii”, jako niezbędną dla niezależnienia się Niemiec od zagranicy; wprawdzie wiadomo, że Niemcy bez surowców z zagranicy obejść się nie mogą. Ale kto by tam szukał konsekwencji i logiki w wypowiedziach „führera”? Wie on, z kim ma do czynienia, wie, że je go groźby co do „zniszczenia” produkcji i upadku handlu międzynarodowego trafiają na podatny grunt w sferach kapitalistycznych Zachodu. I wie on także, że jeśli chce na dłuższą metę utrzymać w karbach robotnika niemieckiego, to musi sztitleryzować kraje poza Niemcami.

Orędzie norymberskie było przeznaczone głównie na użytek wewnętrzny. Ale właśnie ten cel zmusił Hitlera do wyliczenia poza granicę Niemiec i do rzucaenia wyzwania klasie robotniczej całego świata!

Hitlerizm i faszyzm z każdym dniem stają się bardziej niebezpieczne już nie tylko dla

wolności i pokoju, lecz także dla warunków pracy i stopy życiowej mas pracujących wszystkich krajów.

A może to jest także „walka ideologiczna”, która Polski nie powinna obchodzić?

(jmb.).

Totalistyczna „kultura” z Norymbergi

Do jakiego stanu upadku doprowadzili hitlerowcy kulturę niemiecką — powszechnie wiadomo. Literatura np. poprostu ZNIKŁA — jak kamfora. Istnieje tylko na emigracji (H. i T. Mannowie). Bardzo to ciekawy „Wink” dla naszych totalistycznych publicystów typu p. Hulewicza lub „działy” z Rady Naczelnej OZON-u! Ale w Norymberdze, na hitlerowskim Parteitagu mówiono także o kulturze... Czy przemawiało kłopotliwie? Czy trzeba było usprawiedliwiać się wobec kraju i zagranicy? „Kur. Warsz.” donosi w depeszy, że w gmachu opery odbył się „ZJAZD KULTURY”. Referował Rozenberg, formułując DOKTRYNĘ RASIZMU, jako podstawę kultury hitlerowskiej. A potem rozdano nagrody — za „KULTURĘ”.

Wreszcie minister propagandy dr. Goebbels ogłosił przyznanie nagród za pracę w dziedzinie kultury. Nagro-

POSUNIĘCIA WOJSKOWE FRANCJI

W związku z przerwaniem we Francji wszystkich urlopów w armii, powołaniem znacznej części rezerwistów dla wzmocnienia fortyfikacji „Linii Maginota” „Głos Narodu” pisze:

Jest zupełnie jasny cel zarządzeń wojskowych Francji. Zwrócone są przeciw Niemcom... W ostatnich dniach Rzesza zmobilizowała duże

zastępy wojska nad granicą francuską na „manewrach”, a dla Francji szczególnie niebezpieczną i prowokującą rzeczą było to, że tuż naprzeciw Strassburga rozlokowano dwie dywizje. Sytuację zaogniła nieostrożna i niepotrzebna, ale za to manifestacyjna wizyta kanclerza Hitlera wśród wojsk skoncentrowanych nad granicą francuską.

Zarządzenia Francji są zatem odpowiedzią na demonstrację wojskową Rzeszy. Nie Francja saczy „straszyc”, ale Rzesza Niemiec...

Zachmurzone niebo nad Europą uległo jeszcze większemu zachmurzeniu. Stoimy być może może wobec historycznych godzin. I wciąż ponawiamy pytanie: Czy Polaka zajmuje jasne i zdecydowane stanowisko wobec niebezpiecznych możliwości?

Wiadomo, że dla nas sprawa obronności kraju łączy się nierozłącznie ze sprawą przywrócenia ludowi należnych mu praw, by mógł przyjąć na siebie odpowiedzialność za losy kraju.

OSZCZĘDNOŚCI NA OŚWIACIE
Długo milczał min. Świętosławski, choć go interpelowano w Sejmie i prasie, aż wreszcie przemówił przed otwarciem nowego roku szkolnego. Nie wesoło, jak wie my, wypadło to przemówienie: Minister podał szereg cyfr, o których pisze „Goniec”.

„Drogą dodatkowych zestawień dojsz można do ścisłego zestawienia następstw, jakie w lipcu min. Świętosławski zrobił ministrowi skarbu. Ostentacyjnie więc potwierdził to, o czym mówili interpelanci i prasę.

W dniu 1 września stało się do pracy 1.600 nowych nauczycieli szkół powszechnych zamiast 4.000 nauczycieli, 275 nauczycieli szkół średnich zamiast 500 i 200 nauczycieli szkół zawodowych zamiast 364. Do pracy stanęło więc 2.075 nowych nauczycieli zamiast 4.864. Reszta padła pastwą oszczędności Rządu na budżecie szkół.”
Cóż wobec miliona dzieci bez szkoły znaczy 1600 nowych etatów.

Trzeba bić na alarm. Trzeba wytworzyć zwarty front opinii publicznej, który nie pozwoli na „oszczędności” na oświacie. Te muszą być na ostatnim planie. Tu chodzi o stan polskiej kultury, o

przyszłość młodych pokoleń, o przyszłość kraju. Stoimy wobec wielkich zagadnień i rozstrzygnięć!

Pamiętajmy, że jak mówiono wojnę prusko-francuską wygrał nauczyciel ludowy. OB. W. W. PISZE W „PIĄSCIE” O WYBORACH SAMORZĄDOWYCH.

Na łamach „Piasta”, organu Stronnictwa Ludowego w Małopolsce Zachodniej, ob. W. W. omawia ostatnie uchwały Nacz. Komitetu Wykonawczego Stronnictwa Ludowego w sprawie polityki wewnętrznej i trudności stojących przed Polską, kończąc swe wywody omawianiem sprawy wyborów do samorządu:

„Trzeba koniecznie, żeby raz narodziła się w Polsce ustawa o samorządzie i to ustawa w sposób nie pozostawiający żadnej wątpliwości, że państwo jest jedną własnością wszystkich jego obywateli o równych prawach i równych obowiązkach. By jedyny przywilej mogła tylko stanowić praca i rzeczywiste, a nie urojone zasługi. Zgodzić się na to musi i nasza elita, choćby od rzymskich patrycjuszów w pierwszej linii miała się wywodzić. A takiej pono jest nie wiele!

Czas chyba najwyższy, by chciano i umiano rzeczywistości spojrzeć w oczy, by zrobiono, co należy, póki wypadki nie przekreśliły dotychczasowych możliwości, albo też nie przejdą ponad nasze głowy. Przyszłość moment na wielkie decyzje, a nie na gry i gierki, małe, lub podstępne. Kombinacje wyborami samorządowymi, są plewami, na które się mogą zapaść bardzo młode wróble”.

KONFISKATA „ZIELONEGO SZTANDRRU”

Z artykułu wstępnego w „Zielonym Sztandarze”, organie Stronnictwa Ludowego, nic nie pozostało. Cała pierwsza strona — to biała plama. Pod spodem strony widnieją tylko mały literami wydrukowany podpis autora artykułu, który nie urządził światła dziennego. Autorem jest ks. Józef Pannaś. Jaki tytuł tego artykułu i jego treść — nie wiemy.

SEK.

Przegląd prasy

Wizyta w ośrodku morskim R.T.P.D. Po zakończeniu Zjazdu T.U.R. turowcy zwiedzają wybrzeże polskie

Czwarty dzień pobytu członków Zjazdu TUR. (wtorek) nad polskim wybrzeżem (już po zamknięciu Zjazdu w poniedziałek) spędził nasi towarzysze na wycieczkach.

Z pięknego Domu Wypoczynkowego (ZZK) w Hallerowie (Władysławowie) udali się delegaci Zjazdu TUR. pod kierownictwem tow. Piotrowskiego, brzegiem wzburzonego morza do Rowiecia, gdzie zwiedzili jedną z największych latarni morskich na świecie. Wyszuchano z zainteresowaniem interesujących wyjaśnień „latarnika”.

Następnie towarzysze nasi udali się do najpiękniej położonej na wybrzeżu miejscowości Jastrzębia Góra, gdzie kąpali się i zwiedzili okolice.

Niespełna kilometr drogi od Jastrzębiej Góry, obok miejscowości Tupadły, znajduje się ośrodek R. T. P. D. (Rob. Tow. Przyjaciół Dzieci). Na zaproszenie tow. Arciszewskiego udali się tam uczestnicy Zjazdu: W faliście okolicy, obok pięknych wawozów, 800 metrów od morza, wznosi się budynek R. T. P. D. Jest to nowoczesny dom, starannie wykończony, planowo wybudowany. Wyróżnia się wśród okolicznych budowli swą solidnością i pięknem. Wchodzimy na parter. Tam mieści się kuchnia, jadalnia, spiżarnia, wana i natryski. Na pierwszym i drugim piętrze znajdują się sale sympialne, mniejsze pokoje, ambulatorium, izolatki dla chorych, umywalki. W projekcie budowania w roku przyszłym obszernej osłonej werandy, gdzie dzieci mogłyby się bawić w razie niepogody, a później — budowa jeszcze jednego piętra, dalej zakupno granicznego placu, budowa skrzydła.

Muszą jednak tym zamiarom do pomocy wszyscy towarzysze, a przede wszystkim Związki Zawodowe. Bawiem córki i synowie członków Zw. Zawodowych spędzają letnie miesiące w ośrodku morskim R. T. P. D., nabywając wiele zdrowia i radości.

R. T. P. D. włożyło wiele wysiłków i starań, wznosząc tę pierwszą placówkę dla dzieci robotniczych nad polskim morzem.

O tym wszystkim mówi wstępującym w jego słowa tow. Arciszewski. Opowiada następnie o historii budowy tego domu. Z prośbą mówi, ile to trudów, zabie-

gów, ba — nawet „fortelów” wymagało wykończenie Domu! Ie było przeszkód, trudności i jak szybko je przewyżczono. Teraz Dom już jest. Już przez drugie lato przyjeżdżają tutaj robotnicze dzieci. Przewijają ich się przez sezon po sto kilkadziesiąt. Już blisko trzysta dzieci spędziło po miesiącu czasu nad morzem. Ież z tego było wesela, radości, pożytku!

Twarz tow. Arciszewskiego rozpromienia się, gdy mówi o tych dzieciach; o tym — jak wielkie wrażenie wywarło na nich morze. W głosie prezesa R. T. P. D. brzmiały jakieś serdeczne nuty. Choć mówił prosto, zwyczajnie, bez frazesów i patosu, z każdego jego słowa bije wielka miłość do robotniczych dzieci.

I pomyśleć! tak mówi i tyle dla dzieci robi — dawny szef bojowców pepesowych, który przed laty tyle razy stawał w obliczu śmierci i którego żywiołem była bomba i rewolwer!

Tow. Arciszewskiego z zapartym tchem, słuchali uczestnicy Zjazdu TUR, a gdy skończył, obdarzyli go rześnymi oklaskami.

Tow. Piotrowski zapewnił im nie zabraknie pomocy dla ośrodka R. T. P. D. ze strony działaczy TUR.

Zwiedzając Dom, towarzysze nasi podziwiali celowość jego urządzeń. Jeśli dodać, że nie ma tam ścisła, że pożywienie jest dobre — i to wszystko za grosze — zrozumieć, że ośrodek morski R. T. P. D. jest rajem dla dzieci robotniczych.

Po zwiedzeniu Domu goście z TUR. przyjmowani byli przez tow. Arciszewską i Arciszewskiego herbatką. Z zapałem spożywano co było na stole, bo bractwo było zgłodniałe po długim marszu i mnóstwie wrażeń. Ale najmiłszą była atmosfera pełna serdeczności w czasie herbatki.

Wizyta w Domu R. T. P. D. na długo pozostanie turowcom w pamięci.

St. D.

Zawiadomienie
RESTAURACJA
JÓZEF
przy ul. Lubick 9 (naprzeciw kolei), wraz z własną wytwórnią wędlin.
ZOSTAJE OTWARTA
pod nowym zarządem
w sobotę dnia 10 b. m.

Ciekawe echa

„Głos Narodu” demaskuje się

Rzadko kiedy nasz artykuł wywołał takie liczne oddźwięki w prasie, jak artykuł o dziennej roli czynników, zblizonych do s. zw. „Stronnictwa Pracy” i Czynelnik zapewne pamięta: stwierdziliśmy na podstawie wywodów „Zwrotu” (no i „Głosu Narodu”), że są przedsiębiorcy liczne i systematycznie wysiłek w kierunku WBICIA KLINA pomiędzy socjalistami a ludowcami; są organizowane przeróżne próby, celem budowania NIEUFNOŚCI wśród ludowców. Zdemaskowaliśmy podstępny grę. Stąd liczne echa w prasie.

Gromko protestuje klerykalny „Głos Narodu”. Protestuje — ale POTWIERDZA! Potwierdza w całej pełni nasze wywody na temat knutych intryg.

„Głos Narodu” dowodzi (po pierwsze), że hasło demokracji nie może łączyć ludowców z socjalistami, bo demokracja PPS. jest „NIESZCZERA”. Wszak PPS. — to marksizm, a marksizmem chodzi o socjalizm, a nie o demokrację. Trochę to zabawne — wszak np. socjaliści szwedzcy też są marksistami, a stoją (i rządzą) na granicy najbardziej konsekwentnej demokracji! Ale mniejsza o to — intryga w toku.

A po drugie — posiada klerykalny dziennik — masy ludowcowe nie mają sympatii dla socjalizmu i socjalistów:

„Poza tym wydaje się nam, że prasa P. P. S. ma mylne informacje o nastrojach wśród ludowców... że tam gdzieś grupa „wielarzy” lub dawnych „wywolenców” oklaskuje socjalistycznego mówcę, gdy straszy „faszyzmem

Stronnictwa Narodowego” lub sławi „demokrację” P. P. S. — z tego jeszcze nie wynika, by masy, tworzące Stron. Lud., były pożyłakane dla „frontu” socjalistyczno-ludowego. Wprost przeciwnie; chłop polski nie ma żadnych sympatii dla socjalizmu.

Stara się klerykalny dziennik — stara się, jak może. Ale to dobrze — wszystko z worka wylał!

Po trzecie — kończy „Głos Narodu” — „PPS. jest POZA WSZELKIMI KOMBINACJAMI na temat współdziałania grup politycznych i obywateli!” I dziennik dodaje, że tak jest lepiej — „DLA PAŃSTWA” (!)...

Niemądre to — do granic absurdu! Ale nam teraz chodzi o wyjaśnienie — raz jeszcze — INTENCJI obodu, do którego jest zbliżony „Głos Narodu”. A te intencje są przejrzyste: chodzi o IZO-LACJĘ P. P. S., chodzi o odciągnięcie ludowców.

INTRYGĄ jest oczywiście. Chodzi o osłabienie walki O DEMOKRACJĘ, bo właśnie we współpracy socjalistów z ludowcami leży poważna gwarancja skutecznej walki o prawdziwą demokrację. Niedarmo więc tak ciesz się organ „klerykowanej demokracji” „Kur. Poranny”; przedrukowuje art. „Głosu Narodu” — i zaciera radośnie ręce... I powiada z zadowolaniem: „Ten się śmieje, kto się najlepiej, kto się śmieje ostatni”... Rozumiemy.

INTRYGĄ W TOKU. Wrogowie demokracji pilnie obserwują i radują się. Czy nie zaucześnie? C.

POLSKIE ZAKŁADY PRZEMYSŁU CYNKOWEGO

Sp. Akc.

W BĘDZINIE

produkują i polecają swoje wyroby:

W DZIALE METALOWYM

blachę żelazną ocynkowaną marki „CKH. Król. Huta”
blachę żelazną ocynkowaną — pomalowaną w kolorze ochronnym — khaki, ceglastym, względnie zielonym,
blachę żelazną ocynkowaną — pomiedziowaną
blachę cynkową
blachę cynkową — pomiedziowaną
wiadra cynkowane
bębny blaszane
blachy dziurkowane (sita);

W DZIALE CHEMICZNYM

biel cynkową marki „CKH. Król. Huta” w gatunkach handlowych, chlorek cynku w stanie płynnym i w proszku, szarakt cynkowy, tlenek żelaza: czerwony i czarny.
Specjalność: tlenek cynku farmaceutyczny — Zincum oxydatum purissimum.
„Smolofarb” — idealny preparat do smarowania i konserwacji dachów.

Oferty i wzory wysyła się na żądanie bezpłatnie.

Posiedzenie CKW. PPS.

Posiedzenie CKW. PPS. odbędzie się dnia 13-go b. m. (wtorek) o godz. 10-ej rano w domu ZZK. ul. Czerwonego Krzyża 20, pokój 105.

Istotnie — poco?? Na naukę?

W „Kurierze Polskim” czytamy szlachetną uwagę:

„Czterej panowie ze Stuzby Młodych OZN udali się na kongres w Norymberdze. Radebyśmy bardzo wleździć, po co mianowicie? Ohyba nie dla przyjemności. Należy też wagać się, żeby dla reprezentacji, jako że pp. delegaci OZN nie rekrutują się z póród szczytów tej organizacji.

Nie chcemy przypuszczać, żeby pokrewieństwo ideowe i płynące stąd sympatie były motywem udania się trzech panów z OZN do uroczej Norymbergi.

WIĘDZ PO CO? NA NAUKĘ?!”

W ogóle — zbyt wielu Polaków znalazło się tam, w Norymberdze! Ale na razie mówimy o OZON-ie. Ten OZON ostatnio tak energicznie zastrzeżę się przeciw posądzeniu o „totalizm”. Ale po co ci panowie

pośpieszyli na manifestację hitlerowską?!

MARIA GURFINKIEL AKUSZKA

Porady — bezpłatne
Niezamowny ustępstwo
pomoc lekarska

przeprowadziła się z Chłodnej 38 na ul. KOSZYKOWĄ 20 M. 2, telefon 8-76-81. Godz. przyjęć: 10—1, 4—8.

DZIAŁ LEKARSKI

Weneryczne, płdowe skórn. Krótkie fale.

Lecznica, Elektoralna 32 przy Chłodnej od 9 rano do 9 wiecz.

W Genewie

Czy zmiana kursu polskiej polityki zagranicznej na tle wyboru do Rady Ligi Narodów?

Wobec ważnych zdarzeń międzynarodowych mało budzi zainteresowania porządek dzienny sesji genewskiej. Jeżeli jednak zwracamy na nią uwagę, to dlatego, ponieważ na tej sesji wyjaśni się, czy Polska kandyduje do rady Ligi Narodów i czy otrzyma miejsce pół stałe, a nawet, być może, stałe.

Wobec ważnych zdarzeń międzynarodowych mało budzi zainteresowania porządek dzienny sesji genewskiej. Jeżeli jednak zwracamy na nią uwagę, to dlatego, ponieważ na tej sesji wyjaśni się, czy Polska kandyduje do rady Ligi Narodów i czy otrzyma miejsce pół stałe, a nawet, być może, stałe.

niez londyński korespondent „Popolo di Roma”. Na podstawie tych głosów prasy zagranicznej wydaje się uzasadnione przypuszczenie, że Polska w roli „uczciwego maklera” w radzie Ligi byłaby dobrze widziana w Berlinie i Rzymie. Inna rzecz, czy w Paryżu i w Londynie panuje taki sam pogląd na zadanie Polski w Genewie. TEGO NIE WIEMY. Nie wiemy również, czy w polityce p. min. Becka dokonał się zwrot w stosunku do Genewy. Dopiero nowe oficjalne oświadczenia i nowa praktyka dyplomatyczna mogłyby nas uprawnnić do zmiany naszego dotychczasowego poglądu na oficjalną polską politykę zagraniczną.

Stanęliśmy od początku na stanowisku, że Polsce przysługuje miejsce w radzie Ligi i że ewentualne cofnięcie naszej kandydatury byłoby szkodliwe z punktu widzenia polskich interesów. Oczywiście uzyskanie stałego miejsca w radzie Ligi byłoby tym bardziej pożądane — bez względu na kierunek, wytknięty dotychczas przez p. min. Becka. MINISTROWIE SIĘ ZMIENIAJĄ, POLSKA POZOSTAJE.

Czy jednak uzyskanie stałego miejsca w radzie Ligi oznaczałoby zmianę naszej oficjalnej polityki w stosunku do Genewy i do wielkich mocarstw? Stałe miejsce w radzie Ligi, ma dla Polski bez względu na koniunkturalną politykę polską — trwałe znaczenie na przyszłość. Ale — poza muzyką przyszłości — jesteśmy chlebem codziennym i interesujemy się, czy stoimy wobec zmiany kursu polityki p. min. Becka czy też będziemy pić stare piwo w nowym dzbanie?

W poprzednim naszym artykule (d. 7 b. m.) zwróciliśmy uwagę na alternatywę, która staje przed oficjalną polityką polską — dokonania wyboru między t. zw. neutralnością a SOLIDARNIĄ Z ANGLIĄ I FRANCJĄ. Czy osiągnięcie stałego miejsca w radzie Ligi przesądza, iż p. min. Beck dokonał takiego wyboru między dwoma kierunkami politycznymi?

Nic nas nie upoważnia do takiego przypuszczenia. Natomiast własne oświadczenia p. min. Becka, stanowisko polskiej prasy inspirowanej i wręcz, nie inspirowane głosy prasy zagranicznej nakazują wstrzemięźliwość w wyrażaniu zbyt optymistycznych przewidywań i ostrożność w wydawaniu sądu.

W memoriale z dn. 10 grudnia 1936 r. zastrzegł się p. min. Beck przeciw niebezpieczeństwu „przeobrażenia Ligi Narodów w grupę państw, których interesy mogłyby być pozostawiane w sprzeczności z interesami innych państw, nie będących członkami Ligi”. W exposé zaś z 10 stycznia 1937 r. oświadczył p. min. Beck, że „nie można się oprzeć wrażeniu, iż niektóre czynniki chciałyby widzieć w Lidze przede wszystkim instrument, zwrócony przeciw t. zw. państwom totalnym”.

W art. p. t. „Polska a Liga Narodów” (dn. 21 sierpnia) twierdziła „Gazeta Polska”, że „pod wpływem zmienionego kursu dyplomatycznego w Anglii zwłaszcza, a po części też i w Paryżu, może się również coś naprawić w Genewie. Wówczas obecność Polski w Radzie mogłaby się okazać korzystną”.

Zdaje się, że taka rola Polski w radzie Ligi odpowiadałaby również Niemcom i Włochom. Znamienny pod tym względem był telegram berlińskiego korespondenta „Il Kuriera Codziennego” (27 sierpnia), oparty na wstępnym artykule „Essener National Zeitung”, dziennika zbliżonego do marsz. Goeringa. Artykuł ten, strasząc, że „międzynarodowe czynniki Frontu Ludowego” mają zamiar nie dopuścić do wyboru Polski, wskazał, że „dla wielkiego mocarstwa (t. j. dla Polski) jest niemożliwością wystawić się na niebezpieczeństwo niewybrania ponownego”. Organ p. Goeringa ma tę zaletę, iż przed „Daily Mail” propagował myśl stałego miejsca w radzie Ligi dla Polski. Zyczliwie ją skomentował również londyński korespondent „Popolo di Roma”.

Przed kilku dniami lotnicy niemieccy dokonali nalotu na małe miasteczko hiszpańskie San Felu de Guixola, na południe od Palamos. Ponieważ ludność uprzedzona sygnałami o zbliżeniu się samolotu, zdążyła ona w porę się ukryć. „Junkersy” w liczbie 5 rzuciły 50 bomb i oddaliły się. Zaledwie jednak mieszkańcy wywnęli ze swych kryjówek, jak dwa z owych „Junkersów” powołały z całą szybkością i z małej wysokości poczęły ostrzeliwać z karabinów maszynowych przerażoną ludność.

Rezultat: 10 zabitych, 60 rannych. Przeszło 60 domów całkowicie zniszczonych; szpital miejski mocno uszkodzony. Zbyteczna dodawać, że miasteczko nie posiada pod względem wojskowym żadnego znaczenia. Szło o „wyładowanie” zbrodniczych instynktów na spokojnych, niewinnych mieszkańców.

BILANS BOMBARDOWAŃ FASZYSTOWSKICH. Czasopismo „La guerre en Espagne” (Wojna w Hiszpanii) ogłosiło spis bombardowań miast otwartych przez faszystów z okresu od początku wojny do 30-go czerwca r. b.

Po dokładnym wyliczeniu miast bombardowanych i ilości bombardowań, pismo to następująco czyni uwagi: Ogólna liczba bombardowań wynosi 1167, średnio wypadła 1 1/2 bombardowania dziennie w ciągu 2 lat wojny. Więcej, niż połowa bombardowań (609) nastąpiła w czasie pierwszych sześciu miesięcy r. b. kiedy to średnia bombardowań podskoczyła do 3,3 dziennie. Madryt bombardowano 151 ra-

Obrady Międzynar. Handlowej Konferencji Parlamentarnej

W środę po południu w sali obrad Senatu odbyło się plenarne posiedzenie zgromadzenia Międzynarodowej Handlowej Konferencji Parlamentarnej, pod przewodnictwem sen. Gótczowskiego. Na porządku dziennym znajdował się referat delegata belgijskiego p. Wernera Koelmana. Pierwszy punkt porządku dziennego dotyczył zagadnień emigracyjnych, które były już onegdaj przedmiotem obrad komisji emigracyjnej i wywołały żywą dyskusję. Na plenarnym posiedzeniu referat p. E. T. Wickhama na temat: „Emigracja zamorska” nie wywołał już dyskusji. Kończąc swe wywody p. Wickham odczytał rezolucję, która została

przyjęta jednomyślnie. Następnie delegat belgijski Werner Koelman przedstawił główne tezy swego referatu p. t. „Porozumienie międzynarodowe producentów przemysłowych”. Przemówienie swe p. Werner Koelman zakończył, zgłaszając w imieniu komisji handlowej, rezolucję, w której wyrażone jest życzenie, by rządy wszystkich krajów sprzyjały powstawaniu i działalności porozumień międzynarodowych pomiędzy producentami przemysłowymi. Rezolucja uzyskała jednomyślną aprobatę.

Po wyreczerpaniu porządku dziennego przewodniczący sen. Gótczowski zamknął posiedzenie zgromadzenia M. H. K. P.

Przeciwie, Londyn i Paryż, jak również Barcelona, są dokładnie poinformowane o nowych posiłkach włoskich dla gen. Franco, zarówno w materiale wojennym, jak też w ludziach. Dopóki Barcelona sądziła, że są szanse urzeczywistnienia planu wycofania cudzoziemców, zosiła z cierpliwością ciągle zamykanie granic i ulegając namowom Londynu, zgodziła się z chwalebna szybkością na londyński plan wycofania obohotników. Kiedy Franco odrzucił tę propozycję, Barcelona zaczęła okazywać wzrastającą niecierpliwość. Rząd republikański, czemu trudno się dziwić, przychodzi do przekonania, że postawa Anglii nie da się inaczej wytłumaczyć, jak chęcią nławienia gen. Franco zwycięstwa w czasie możliwie najkrótszym.

Nawet uczeni konserwatyści angielscy dziwią się polityce Chamberlaina i „współpracy” z nim Francji. C ROZWOJ SPORTU NA POLESIU. Mimo trudnych warunków, sport na Polesiu rozwija się wprawdzie powoli lecz stale. Zwiększają się stopniowo kadry instruktorów i szeregi klubów sportowych. Do rozwoju sportu w dużej mierze przyczynia się ośrodek wychowania fizycznego w Brześciu n. Bugiem (je dny zresztą na Polesiu), dysponujący własnym gmachem, odpowiednią salą i urządzeniami sportowymi oraz stadionem. Jednak chroniczny brak funduszy uniemożliwia rozwinięcie działalności w szerszym zakresie. Przede wszystkim ośrodek nie otrzymuje prawie żadnej pomocy ze strony miasta, aczkolwiek inne samorządy dają wiele świadczeń na cele sportu. Koniecznym byłoby np. aby samorząd miasta w Brześciu udzielił ośrodkowi ulg w opłacie za wodę i światło elektryczne i darzył należytą opieką stację, który jest własnością miasta.

WYWIAD Z JANUSZEM KUSOCINSKIM PRZEZ RADIO. W dniu 2 bieżącego miesiąca o godz. 21.50, Polskie Radio nada na wszystkich kłie rozgłoszenie w ramach „Wiadomości sportowych” wywiad z Januszem Kusocińskim.

SENACYJNY MECZ EUR. PY Z ANGLIĄ. Dnia 26 października r. b. rozegrany zostanie w Londynie sensacyjny mecz piłkarski pomiędzy reprezentantami Anglii i kontynentu Europy. Spotkanie to odbędzie się na stadionie Arsenalu. W najbliższych dniach odbędzie się specjalne posiedzenie zarządu międzynarodowej federacji piłkarskiej, która zdecyduje o składzie reprezentacji kontynentu.

Strajki okupacyjne w świetle prawa i życia

Dajemy dziś dokończenie rozpoczętego wczoraj art. tow. Garkickiego, omawiającego niezmiernie ważną dla świata pracy sprawę strajków okupacyjnych. Red. Sąd Najwyższy w strajku okupacyjnym dopatruje się również przestępstwa z art. 251 K. K., karzącego zmuszanie przemocą lub groźbą bezprawną inną osobę do działania, zaniechania lub znoszenia. Tu trzeba, zdaniem naszym, odróżnić 2 rodzaje strajków okupacyjnych. Zaczepne, gdy pracownicy chcą tą drogą zmienić dotychczasowe warunki pracy na lepsze i odporne, gdy pragną jedynie ochronić się przed zamachem na dotychczasowe warunki pracy, lub przed utratą pracy w ogóle. Trudno nie zgodzić się z szeregiem autorów, że w tym drugim przynajmniej wypadku pracownicy działają przeważnie w obronie koniecznej. Gdy bowiem pracodawca, lub karteł pracodawców, „wykonują swe prawo własności w ten sposób, że warsztat pracy wbrew interesom społecznym niszczy, lub unieruchamiają, albo nadużywają do zamachu na prawo robotników do życia, wykraczają po za granice zakreślone nie tylko przez dobłą wiarę, ale też przez cel, ze względu na który prawo służyło”. Takie działanie pracodawcy, grożące dosłownie śmiercią głodową

pracownikom i ich najbliższym, jest bezprawnym zamachem na największe prawo pracownika, prawo do życia i wszelkimi środkami, a więc i strajkiem okupacyjnym, może być odparte. Kto działa w obronie koniecznej, nie popełnia przestępstwa. Uznając w powołanym orzeczeniu, że okupujący „dopuszcza się przestępstwa z art. 251 K. K.”, wyłącza tym samym Sąd Najwyższy moment obrony koniecznej, z czym z wyżej wskazanych względów, zwłaszcza przy strajkach obronnych, trudno się zgodzić. Kodeks Karny w art. 22 zna t. zw. stan wyższej konieczności. Kto w celu uchylenia niebezpieczeństwa bezpośredniego, grożącego dobru własnemu lub cudzemu dopuszcza się przestępstwa, nie podlega karze, jeżeli niebezpieczeństwa nie można inaczej uniknąć, a dobro poświęcone nie przedstawia wartości oczywiście większej aniżeli zagrożone. Jeżeli już uznać, że strajk okupacyjny jest przestępstwem w świetle naszych przepisów, to poważne względy przemawiają za tym, że okupujący działają w stanie wyższej konieczności, nie powinni więc podlegać karze. Okupujący działają bowiem z reguły w celu uchylenia bezpośrednio zagrażającego im niebezpieczeństwa, mianowicie redukcji lub obniżki płac. Redukcja — to niedza i ruina dla pracownika przy 500.00 zarejestrowanych bezrobotnych. Obniżka płacy przy przeciętnych płacach 80 zł. miesięcznie, tak samo. Inaczej z reguły niebezpieczeństwa tego uniknąć nie można, gdyż strajk zwykły rezultatu nie da. Jakże dobro ulega poświęceniu przy strajku okupacyjnym? Prawo pracodawcy do własnego pomieszczenia, do swobodnego nim rozporządzania. Jakież dobro ulega chronieniu? Prawo robotnika do życia. Prawo jego, jego żony, jego dzieci. Prawo do ludzkich warunków bytowania, prawo do pracy, prawo do wychowania, kształcenia dzieci. W nikim nie budzi chyba wątpliwości, że dobro chronione znakomicie przewyższa dobro poświęcane. Przy potraktowaniu więc strajku okupacyjnego, jako przestępstwa, te wywody w świetle art. 22 K. K. uzasadniają jego niekaralność. W tej mierze powołane orzeczenie Sądu Najwyższego nie wypowiada się (przynajmniej w znanej nam treści). Wolno więc sądzić, że Sąd Najwyższy stanu wyższej konieczności, a tym sa-

my niekaralności strajku okupacyjnego w pewnych choćby w warunkach nie wylęcza. Zagadnienie strajku okupacyjnego ma jednak nie tylko prawa, ale i polityczne oblicze. Niezależnie od takiego czy innego orzeczenia Sądu Najwyższego, strajki okupacyjne były, są i, niestety, będą. Piszemy „niestety”, albowiem strajk okupacyjny nie jest wygodną dla klasy robotniczej formą walki i jeżeli się go stosuje, to jedynie z konieczności. Wymaga on niewątpliwie większego napięcia energii psychicznej ze strony strajkujących i ich rodzin, poddania się poważnym niewygodom i przykrościom. Strajki okupacyjne średnio trwają dłużej, aniżeli strajki zwykłe, w mniejszym też procencie kończą się pomyślnym rezultatem (patrz mój artykuł w „Świecie” z września 1937 r.). A jednak ilość strajków okupacyjnych stale rośnie i wzrasta również ilość uczestników takich strajków. Okupujących mianowicie było: w r. 1933 — 37.000, 1934 — 17.000, 1935 — 32.000, 1936 — 120.000, 1937 — 132.000. Przyczyny, dla których strajki okupacyjny stał się tak powszechnym zjawiskiem, wyjaśni tabela poniższa, zestawiając liczbę zarejestrowanych bezrobotnych z ilością okupacji.

Table with 3 columns: Rok, Liczba bezrobotnych, Ilość strajków okupacyjnych. Data for years 1932-1937.

Widzimy więc ściłą zależność między bezrobociem, a ilością strajków okupacyjnych. I to jest zrozumiałe. Gdy na rynku pracy znajduje się blisko 500.000 bezrobotnych, jakże łatwo ulec może złamaniu każda akcja gospodarstwa przy pomocy bezrobotnych, która przyjmuje pracę na każdych warunkach, obniżając w ten sposób ogólny poziom płac i tak już w Polsce zastraszając niski. W tych warunkach strajk okupacyjny jest koniecznością, dopóki istnieje masowe bezrobocie. Nie jest to przypadek, że poczęty w Polsce, zyskał sobie prawo obywatelstwa wszędzie tam, gdzie klasa pracująca posiada choć pewne minimum wolności. Wywołany współczesnymi warunkami gospodarczymi, zniknąć może strajk okupacyjny jedynie ze zmianą tych warunków, t. zn. ze zlikwidowaniem, lub choćby poważnym zmniejszeniem bezrobocia.

Sprawy hiszpańskie

ZBRODNICZY NALOT NIEMIECKI. Przed kilku dniami lotnicy niemieccy dokonali nalotu na małe miasteczko hiszpańskie San Felu de Guixola, na południe od Palamos. Ponieważ ludność uprzedzona sygnałami o zbliżeniu się samolotu, zdążyła ona w porę się ukryć. „Junkersy” w liczbie 5 rzuciły 50 bomb i oddaliły się. Zaledwie jednak mieszkańcy wywnęli ze swych kryjówek, jak dwa z owych „Junkersów” powołały z całą szybkością i z małej wysokości poczęły ostrzeliwać z karabinów maszynowych przerażoną ludność. Rezultat: 10 zabitych, 60 rannych. Przeszło 60 domów całkowicie zniszczonych; szpital miejski mocno uszkodzony. Zbyteczna dodawać, że miasteczko nie posiada pod względem wojskowym żadnego znaczenia. Szło o „wyładowanie” zbrodniczych instynktów na spokojnych, niewinnych mieszkańców.

Przeciwie, Londyn i Paryż, jak również Barcelona, są dokładnie poinformowane o nowych posiłkach włoskich dla gen. Franco, zarówno w materiale wojennym, jak też w ludziach. Dopóki Barcelona sądziła, że są szanse urzeczywistnienia planu wycofania cudzoziemców, zosiła z cierpliwością ciągle zamykanie granic i ulegając namowom Londynu, zgodziła się z chwalebna szybkością na londyński plan wycofania obohotników. Kiedy Franco odrzucił tę propozycję, Barcelona zaczęła okazywać wzrastającą niecierpliwość. Rząd republikański, czemu trudno się dziwić, przychodzi do przekonania, że postawa Anglii nie da się inaczej wytłumaczyć, jak chęcią nławienia gen. Franco zwycięstwa w czasie możliwie najkrótszym.

Nawet uczeni konserwatyści angielscy dziwią się polityce Chamberlaina i „współpracy” z nim Francji. C ROZWOJ SPORTU NA POLESIU. Mimo trudnych warunków, sport na Polesiu rozwija się wprawdzie powoli lecz stale. Zwiększają się stopniowo kadry instruktorów i szeregi klubów sportowych. Do rozwoju sportu w dużej mierze przyczynia się ośrodek wychowania fizycznego w Brześciu n. Bugiem (je dny zresztą na Polesiu), dysponujący własnym gmachem, odpowiednią salą i urządzeniami sportowymi oraz stadionem. Jednak chroniczny brak funduszy uniemożliwia rozwinięcie działalności w szerszym zakresie. Przede wszystkim ośrodek nie otrzymuje prawie żadnej pomocy ze strony miasta, aczkolwiek inne samorządy dają wiele świadczeń na cele sportu. Koniecznym byłoby np. aby samorząd miasta w Brześciu udzielił ośrodkowi ulg w opłacie za wodę i światło elektryczne i darzył należytą opieką stację, który jest własnością miasta.

WIADOMOŚCI SPORTOWE

WYWIAD Z JANUSZEM KUSOCINSKIM PRZEZ RADIO. W dniu 2 bieżącego miesiąca o godz. 21.50, Polskie Radio nada na wszystkich kłie rozgłoszenie w ramach „Wiadomości sportowych” wywiad z Januszem Kusocińskim.

TENIS. JEDRZEJOWSKA NA MISTRZOSTWACH AMERYKI W TENISIE. W dniu 8 b. m. na kortach w Forest Hills, rozpoczyna się tenisowe mistrzostwa Stanów Zjednoczonych w grach pojedynczych. W grze pojedynczej panów walczą będzie 16 graczy, w tym 8 Amerykanów. Rozstawiono 8 tenisistów, a mianowicie: Budge, Reston, Wood, Quist, Riggs, Puncet, Parker, Bromwich. W grze pojedynczej pań rozstawiono również 8 zawodniczek, a mianowicie: Jacobs, Stammers, Palfrey, Mathieu, Jedrzejowska, Bundy, Wynne i Marble.

BOKS. DUBOIS STRACIŁ TYTUŁ MISTRZA EUROPY. W Londynie odbył się niesłski zawodowców o tytuł mistrza Europy w wadze piórkowej. Zwyciężył Belg Dolhem, bijąc przez techniczny k. o. Szwajcara Dubois w 11-ej rundzie.

Zgadamy się na wprowadzenie pewnych norm, które uniemożliwiłyby lekkomyślne proklamowanie taktiki strajków, uznalibyśmy za słuszną np. żądanie, aby ogłoszenie strajku takiego opierało się na powołanej w tajnym głosowaniu uchwałie zainteresowanych pracowników, ale nie możemy zezwalać na strajki okupacyjne w ogóle. Za kaz takiego strajku byłby bowiem w praktyce pozabawieniem praw do strajku w ogóle, a tego prawa klasa pracująca pod żadnym warunkiem wyżyć się nie może.

PIŁKA NOŻNA. SENACYJNY MECZ EUR. PY Z ANGLIĄ. Dnia 26 października r. b. rozegrany zostanie w Londynie sensacyjny mecz piłkarski pomiędzy reprezentantami Anglii i kontynentu Europy. Spotkanie to odbędzie się na stadionie Arsenalu. W najbliższych dniach odbędzie się specjalne posiedzenie zarządu międzynarodowej federacji piłkarskiej, która zdecyduje o składzie reprezentacji kontynentu.

ZAPASNICTWO. OBOZ DLA CZOŁOWYCH ZAPASNIKÓW WARSZAWSKICH. WOZA. organizuje przed mistrzostwami Polski w walkach wolno-amerykańskich, które odbędą się w Łodzi w dniach 15 i 16 października, specjalny obóz dla czołowych zapasników warszawskich, który potrwa 3 tygodnie. Kierownikiem obozu będzie p. Wacław Ziolkowski, a trenerem Szezeblewski. Po zakończeniu obozu wyznaczonych zostanie 14 najlepszych zawodników, którzy reprezentować będą stolicę, po dwóch w każdej wadze.

Stanisław Garkicki.

Z Górnego Śląska

Hitlerowiec ukradł 100.000 zł. a potem udawał wariata

Został przetransportowany do więzienia w Rybniku przebywający od dłuższego czasu na obserwacji w Zakładzie Psychiatrycznym b. kasjer kop. „Szyby Jan-kowice” w Boguszowicach, Brunon Arndt, który, jak już obszernie donosiliśmy, dopuścił się defraudacji 100.000 zł. gotówki. Szczegółów obserwacji psychiatrycznej na razie nie ujawniamy, lecz, jak zdaliśmy stwierdzić, Arndt nie jest umyślowo chory i zachowywał się normalnie. Po ujawnieniu afery usiłował on przez symulowanie obłądki ująć odpowiedzialność sądową.

Arndt zasadniczo sam przyczynił się do ujawnienia defraudacji, ponieważ pewnego dnia wybuchł w ogniotrawej kase parowej, który częściowo zniszczył parę kwiłtów i kasek kasowych. Podano wówczas, że parę spowodowała 100-święcowa żarówka, która przez całą noc paliła się w treszorce. Rozpoczęto niezwłocznie badanie kasek — tym więcej, że Arndt wykazywał duże zdenerwowanie i sam zgłosił się do szpitala Spółki Brackiej w Rybniku jako chory. Znamienne w aferze jest to, że Arndt był członkiem zarządu „Jungdeutsche Partei” i

Wdowa, mająca na utrzymaniu młodszego do pracy syna, prosi o bezprocentową pożyczkę w kwocie 25 zł, na zakup galanterii do sprzedaży domokrężnej.

Najdrobniejsze datki na ten cel przyjmuje administracja naszego pisma dla „NIE CHCĄCEJ ZEBRAĆ”.

Tabela wygranych 3 dzień ciągnięcia IV klasy 42 Loterii Państwowej

I i II ciągnięcie

GLÓWNE WYGRANE.

25.000 zł. Nr. 20429.

15.000 zł. Nr. 75996.

10.000 zł. Nr. 13487 35608 39003 52569 107627.

5.000 zł. Nr. 92863.

Po 2.000 zł. Nr.: 15614 55958 78254 82930 89809 98329 109559 111396.

Po 1.000 zł. Nr.: 2402 5697 7544 8238 14751 18403 21081 22689 24061 91281 38487 38891 55158 63340 72574 76931 79035 84213 93044 93859 99101 99704 101631 102810 105221 112616 121175 125998 127760 134399 143150 144841 145085 150617 152761 156753

WYGRANE PO 250 ZŁ.

106 21 52 581 86 642 704 25 30 95 1069 15 70 120 36 244 57 66 328 69 614 40 68 74 743 47 79 91 815 943 49 2030 135 314 539 57 687 801 3069 296 437 586 614 15 720 63 820 868 4080 37 40 143 45 54 22 330 50 70 837 54 71 961 5032 71 133 237 580 86 94 624 8894 666 6047 252 92 332 512 22 74 816 67 85 914 7218 354 73 588 623 739 69 920 8042 153 214 480 689 714 43 8017 118 242 44 73 320 438 606 666 83 91 820 97 952 10099 25 102 318 39 71 72 443 533 87 600 35 730 879 913 44 11052 82 173 83 331 905 95 658 69 70 781 968 86 12129 219 44 80 99 360 624 34 852 64 13025 152 223 19 74 78 519 73 608 788 97 915 76 14070 84 106 206 327 55 569 85 91 96 624 93 990 15164 98 3018 30 463 592 605 17 26 914 15 1618 47 50 70 339 549 621 92 806 97 17015 160 63 201 479 563 65 67 691 738 801 27 907 17 68 82 18030 77 161 56 62 259 48 89 317 11 434 80 643 899 887 19020 85 89 111 52 200 202 229 69 340 456 61 503 32 667 79 878 20100 40 15 380 452 71 515 607 882 72 93 21004 51 234 318 583 610 90 774 96 825 22073 164 73 91 255 83 444 86 530 97 99 690 736 823 926 23003 143 208 365 515 630 82 965 24150 311 630 723 26 825 92 25356 64 83 432 99 583 781 927 26082 118 67 370 401 617 17 57 706 27192 218 50 55630 830 985 28218 325 73 409 39 67 606 67 97 727 63 948 58 29025 90 256 82 806 21 447 535 730 623 26 46 30031 234 70 370 405 584 691 844 84 31066 89 187 456 549 768 928 906 26 32055 103 90 270 364 575 618 83 757 858 85 926 44 32083 170 264 67 339 419 49 608 26 837 922 34039 42 187 267 76 319 45 418 27 32 586 697 98 773 863 905 32 35034 214 24 58 363 429 57 88 509 49 75 709 27 74 88 89 903 9 36026 40 79 142 140 49 258 345 61 75 416 509 38 86 648 709 75 847 92 985 37114 17 37 300 40 107 10 15 95 803 72 943 88 88086 95 137 347 453 695 604 803 929 39263 304 487 90 628 785 802 969 40032 155 88 299 318 417 515 818 95 916 41432 63 82 795 818 924 41 42026 56 103 294 300 32 460 660 854 60 953 43066 203 72 858 404 79 93 835 828 97 803 44059 271 423 612 854 95 985 45162 233 429 569 794 854 913 46140 47 66 496 622 807 14 40 63 919 60 47058 214 334 430 33 99 738 85 48090 92 128 318 324 88 83 92 592 721 87 802 35 941 49071 90

100296 300 601 82 101269 303 24 95 406 70 743 86 94 102140 65 203 827 103028 47 57 111 37 73 277 426 88 546 639 713 42 847 935 104143 83 227 72 359 488 511 59 81 767 814 937 96 105566 79 660 752 893 999 106054 173 291 304 74 400 577 661 710 50 811 98 107069 180 249 362 108169 261 549 91 638 574 55 70 89 822 27 109075 99 214 45 319 50 79 84 479 547 624 713 823 55 959 95 110308 36 414 81 778 999 111118 51 623 348 425 74 556 630 46 63 716 91 827 112022 92 232 400 52 635 716 623 61 996 113008 42 238 387 457 58 571 703 800 93 99 114157 307 421 81 96 635 710 72 115103 219 20 50 94 303 88 656 701 85 984 86 116319 57 93 719 57 832 97 117005 116 64 233 333 84 743 64 118257 89 318 872 952 119003 172 216 43 300 665 71 32 823 26 45 954 66 120040 121 92 241 338 490 570 121042 74 257 403 755 58 847 93 122041 104 29 133 295 123137 38 252 337 620 904 912 15 20 124044 93 256 332 819 993 125007 177 223 338 498 589 126099 153 238 309 20 490 614 950 61 97 98 127093 279 401

Kronika kaliska

(Oddział w Kaliszu, ul. Strzelecka 3)

ZWYCIĘSKA AKCJA ZWIĄZKU KLASOWEGO W MŁYNACH KALISKICH

W dniu 29 sierpnia r. b. została zawarta między właścicielami młynów kaliskich z jednej strony, a Związkiem Rob. Przem. Spożywczych, oddział w Kaliszu, z drugiej — umowa zbiorowa. Umowa zbiorowa, zawarta dzięki staraniom Związku Klasowego, polepsza znacznie warunki pracy i płacy w tutejszych młynach, podnosząc dotychczasowe stawki płac robotniczych o 5—15%. Dwa razy do roku (na święta Bożego Narodzenia i Wielkiejnocy) robotnicy otrzymują gratyfikację w wysokości jedno tygodniowego zarobku. Każdy robotnik otrzymać ma miesięcznie 19 kg mąki pszennej. Umowa zbiorowa

uznaje angielską sobotę, urlopy płatne, oraz delegatów robotniczych na młynach.

Nowozawartą umowę zbiorową uważać należy za poważny sukces Związku Klasowego.

INAUGURACJA NOWEGO SEZONU TEATRALNEGO

W niedzielę, dnia 11 września r. b., Teatr Miejski im. W. Bogusławskiego w Kaliszu, pod dyktando M. Lenka wystawia na ołtarciu nowego sezonu teatralnego ku czel wielkiego kaliszczanina Adama Asnyka w stułetnią rocznicę jego urodzin 3-aktową komedię „Bracia Lerche”.

Udział bierze większość zespołu pod kierownictwem reżyser-skim M. Lenka.

Na marginesie wspomnieć należy, że ostatnio niektóre jednostki, którym dyrektor Lenk nie idzie na rękę, rozszerzają o nim szereg nie prawdziwych plotek, chcąc w ten sposób poderwać byt teatru. Jak zdaliśmy sprawdzić z wiarygodnych źródeł, pogłoski te nie mają nic wspólnego z prawdą i obliczone są na niezorientowanie w sytuacji publiczności.

REGIONALNY ZŁOT MŁODZIEŻY ROBOTNICZEJ W KALISZU

W dniu 2 października r. b. odbędzie się w Kaliszu regionalny złot młodzieży robotniczej! W złot

cie biorą udział organizacje młodzieżowe „m. in. z Poznania, Ostrowa, Turka, Sieradza, Białaszk itd. Z Poznania przewiduje się specjalny pociąg popularny.

W programie złotu przewidziane są m. in. pochód ulicami miasta Kalisza, zgromadzenie młodzieży pod gołym niebem, po południu zawody sportowe między drużynami robotniczymi na Stadionie Miejskim, a wieczorem na zakończenie uroczysta akademii. Pracami złotowymi kieruje komitet pod przewodnictwem tow. Kwiatkowskiego, składający się z przedstawicieli Partii, TUR-a, Związków Zawodowych i sportu robotniczego.

Jeszcze tylko 5 dni będzie otwarta D. W. R.

Doroczną Wystawę Radiową otwiera się rekordowym wprost powodzeniem. W ostatnią niedzielę musiano zorganizować drugi podwieczorek przy mikrofonie o godz. 20.15, gdyż w czasie pierwszego seansu studio nie zdolało pomieścić ogromnej liczby gości.

Wystawa trwać będzie jeszcze tylko 3 dni, i w dniu 11.X. zostanie zamknięta. Kto więc nie zdążył jeszcze obejrzeć filmów i elektrycznych stoisk i ekspozycji DWR, oraz studia radiowego, niechaj wykorzystają kilka pozostałych dni, aby zwiędzić Wystawę.

Goście zwiedzający Doroczną Wystawę Radiową mogą już dzisiaj oglądać nagrody przeznaczone dla laureatów Letniej Akcji Promowej Polskiego Radia. Na vis a vis gmachu Polskiej YMCA, w którym mieści się DWR., stoją cztery boksy garażowe, w których ulokowane zostały samochody i motocykle, stanowiące nagrody i premie Letniej Akcji. Chociaż więc garaże są poza wa-

Niezrównana książka z przepisanymi D-ra A. Oetkera p. t.: „Dobra gospodyni” jest do nabycia we wszystkich sklepach kolonialnych i księgarniach. Cena obniżona 90 gr.

ściwym terenem DWR. — to jednak wchodzi do integralnej jej całości.

Garaże te typu „żelaz” stanowiące również nagrody Letniej Akcji, zbudowane z płyt eternitowych na konstrukcji stalowej wzniesione zostały w przeciągu kilku godzin podczas ulewnych deszczów, co stanowił nie byle jaki rekord.

Garaże tego typu mają na celu złagodzenie w Polsce głodu garażowego. Zaznaczyć należy, że formalności związane z budową tych garaży są, na skutek polecenia Min. Spraw Wewnętrznych, proste i nieuciążliwe. Stoisko to jest tłumnie zwiedzane przez publiczność wystawową.

Kącik radiowy

- DZIŚ, dnia 9 września 1938 r.
- 16.45 Małopolska Wschodnia z okna wagonu — pogadanka Marii Dąbrowskiej.
  - 17.00 Muzyka taneczna i rozrywkowa z D. W. R.
  - 19.00 Recital śpiewaczy Włod. Derwiesia.
  - 22.00 Koncert symfoniczny z D. W. R.
  - 19.30 Koncert symfoniczny.

Radio warszawskie

- PIĄTEK, 9 września
- WARSZAWA I: 6.15 Pieśń. 6.20 Muzyka (pięty). 6.45 Gimnastyka. 7.00 Dziennik. 7.15 Ork. Lwowska. 8.00 Aud. dla szkół. 11.00 Aud. dla szkół. 11.25 Henryk Wieniawski (pięty). 12.00 Hejnał. 12.03 Aud. polonin. 15.15 Pog. dla dzieci starszych. 15.30 Reportaż z radiofonizowanego szpitala w Poznaniu. 15.50 Wład. gospod. 16.05 Potpourri z operetek Abrahama. 16.45 Małopolska Wschodnia z okna wagonu — pog. wygł. Maria Dąbrowska. 17.00 Muzyka tan. i rozrywkowa. 18.00 Przyroda i technika. 18.10 Pog. konkursowa P. R. 18.15 Schubert (pięty). 18.45 Kronika literacka w opr. J. N. Millera. 19.00 Rec. śpiewaczy Wł. Derwiesia. 19.20 Pog. akt. 19.30 „Ploteczki” — i cz. Koncertu rozrywkowego (transm. z Wystawy). W przerwie: Rozmówka Jerzego z Kadziusem. 20.45 Dziennik i pog. 21.00 Skrzynka rolnicza. 21.10 II część koncertu rozrywkowego. 21.50 Wład. sportowe. 22.00 Koncert symf. pod dyr. G. Fitalberga. 22.55 Przegląd prasy i ost. dzien.
- WARSZAWA II: 13.00 Koncert rozrywkowy (pięty). 14.05 Pare informacyj. 14.10 Program na jutro. 14.15 Soliści: Ada Witkowska-Kamińska — śpiew. St. Nawrocki — fortepian. 15.00 Wiadomości sportowe. 15.05 Trio Polskiego Radia. 17.00 Pog. akt. 17.10 Fantazje operowe — (pięty). 22.00 „W halach” — felieton 22.15 Muzyka lekka i tan. (pięty).

- SOBOTA, 10 września.
- WARSZAWA I: 6.15 Pieśń. 6.20 Muzyka (pięty). 6.45 Gimnastyka. 7.00 Dziennik. 7.15 Ork. wojsk. 8.00 Aud. dla szkół. 11.00 „Spotkajmy się w piosenki”. 11.25 Wałce na fortepian (pięty). 11.57 Hejnał 12.03 Aud. polonin. 15.15 Szuchowicz dla dzieci. 15.45 Wład. gospod. 16.00 Ork. mandolinistów. 16.45 „Jak wiewała się w wieście przed 100 laty” — felieton. 17.00 Zespół Jana Smugi. 17.05 Naz program. 18.10 Rec. fortep. 18.50 Sądowicz 18.45 Wiersze Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej. 19.00 Koncert rozrywkowy z DWR. W przerwie o godz. 19.20 Pog. akt. 20.00 Aud. dla Polaków za granicą. 20.45 Pog. dziennik. 21.00 „Podziwiani” — pog. 21.10 Z pieśni i tańcem przez Wielkopole (z Poznania). 21.50 Wład. sport. 22.00 Koncert z R. D. 23.00 Ost. dziennik.
- WARSZAWA II: 13.00 Lekkie snuty (pięty). 14.05 Pare informacyj. 14.10 Program. 14.15 Koncert rozrywkowy (pięty). 15.00 Wład. sportowe. 15.05 Zespół Kowalskiego. 17.00 Marmotrawstwo produktów — pog. 17.15 Ork. symfoniczna (pięty). 18.10 Muzyka lekka i tan. (pięty). W przerwie: Życie kulturalne stolicy. 22.00 Głozek „Orfeusz” — opera (pięty). 23.05 Muzyka lekka i tan. (pięty).

List Lotem zastępuje telegram

Komunikat

WYDZIAŁ MŁODZIEŻY P. P. S. W piątek dnia 9 września br. o godz. 19-ej punktualnie w lokalu dz. „Fabrycznej” P. P. S. przy ul. Fabrycznej 7 odbędzie się OGÓLNE ZEBRANIE CZŁONKÓW Łódzkiego Wydziału Młodzieży P. P. S. Ze względu na ważność spraw objętych porządkiem obrad obecność wszystkich członków obowiązkowa. Prezydium Wydziału.

Widzewska Manufaktura wstrzymuje zarobki robotników gospodarczych

Spór w zakładach Widzewskiej Manufaktury zasadniczo został jedynie czasowo złagodzony. O ile chodzi o unormowanie warunków pracy na oddziałach włókienniczych to kwestia ta zostanie załatwiona dopiero w przyszłym tygodniu. Gorzej znacznie przedstawia się sytuacja, o ile chodzi o działy bla-

charski, stolarski, metalowy i t. d., które zostały w swoim czasie wdzierżawione przedsiębiorcom. Obecnie firma nie płaci przedsiębiorcom, którzy nie płacą również zarobków robotnikom i sytuacja z każdym dniem staje się co raz bardziej ostra. W sprawie tej zw. zaw. podjęły już interwencję u Inspektora Pracy.

Sprawcy bandyckiego napadu pod Łodzią aresztowani

W dniu 1 września r. b. dokonano pod Łodzią we wsi Stoki na padu bandyckiego. Ze względu na dnak na dobro, toczącego się śledztwa napad ten utrzymany był przez cały czas w ścisłej tajemnicy.

Wobec tego jednak, że sprawcy napadu bandyckiego zostali w dniu wczorajszym ujęci i osadzeni w więzieniu do wysozcyci władz sądowych, szczegóły sprawy można ujawnić.

Franciszek Kołodziejczyk, zam. w Widzewie przy ul. Wspólnej 30 udał się w dniu 1 września r. b. do swego przyjaciela Piotra Chorążnego, zam. we wsi Stoki przy ul. Ostrołęckiej 23.

Naraz, gdy obaj przechodzili przez pole wyskoczył z boku jakiś osobnik, który rzucił się na Kołodziejczyka, zadając mu kilka uderzeń tępym narzędziem w głowę.

Kołodziejczyk stracił przytomność i padł na ziemię.

Wówczas nieznanemu napastnik począł przeszukiwać kieszenie nie przytomnego, w pewnej jednak chwili Kołodziejczyk ocknął się, a wówczas bandyta stchórzył i zbiegł.

Kołodziejczyk miał w kieszeni 1200 złotych, które otrzymał ze sprzedaży domku. Bandyta nie zdążył jednak ich zrabować.

Jak ustalilo dochodzenie policyjne, napad był zgóry uplanowany przez przyjaciela Chorążego, który w dzień przedtem porozumiał się z Kołodziejczykiem i namówił go do przyniesienia z sobą gotówki, po czym zwerbował sobie w celu rabunku niejakiego 22-letniego Stanisława Kołtuna zam. przy ul. Pl. Stoki 13.

Chorąży wyprowadził Kołodziejczyka umyślnie w pole, gdzie z ukrycia wyskoczył niespodzianie bandyta.

Po ustaleniu tych okoliczności władze policyjne wdrożyły energiczne poszukiwania za bandytami, które nie dały jednak przez kilka dni żadnych rezultatów, bowiem obaj zdolali zbiec w nieznanym kierunku.

W dniu wczorajszym wywiadowcy wydziału śledczego ujęli obu sprawców napadu w mieszkaniu przyjaciółki Chorążego zamieszkałej przy ul. Św. Kazimierza na Widzewie.

Skrytych w kajdany odwieziono do więzienia przy ul. Kopernika.

W wirze wielkiego miasta

KRWAWY BÓJKI 20-letni gazeciarka Józef Lewandowski (Dworska 69) w czasie bójki uderzył kamieniem Józefa Wudarskiego z ul. Okrzei 12, powodując złamanie nogi. Ranę po opatrzeniu przewieziono do szpitala.

Przy zbiegu 11. Listopada i Żeromskiego Stefan Kwasiborski z ul. Pogonowskiego 12 pokuł nożem robotnika Eugeniusza Ławniczaka z ul. 11 Listopada 176, zadając mu szereg ran klutych. Ranę po opatrzeniu wezwany lekarz Pogotowia.

ZAMACH SAMOBÓJCZY W bramie domu przy ul. Kilińskiego 134 w celach samobójczych zażył jodyny fryzjer 30-letni Józef Kettling, zamieszkały przy ul. Grabowej 12. Desperatowo udzielił pomocy wezwany lekarz Pogotowia i przewiózł do szpitala.

ZAGINIONY UCZEŃ Jan Guca, kierownik szkoły dla głuchoniemych przy ul. Sienkiewicza 35, zameldował, że Józef Jadczyk, uczeń tejże szkoły, zam. przy ul. Rybnej 5, wyszedł w dniu 6 b. m. i zaginął.

Radio łódzkie

PIĄTEK, dnia 9 września 1938 r. 6.20 Muzyka (płyty). 6.45 Gimnastyka. 7.00 Dziennik poranny. 7.15 Muzyka poranna w wykonaniu Orkiestry Rozgłośni Lwowskiej 8.00 Audycja dla szkół. 8.10 Przerwa. 11.00 Audycja dla szkół. „Władysław Reymont”. 11.25 Melodie ludowe (płyty). 11.57 Sygnał czasu i hejnał z Krakowa. 12.03 Audycja południowa. 13.00 Przerwa. 13.45 Fragmenty z oper C. Verdiego (płyty). 14.20 Muzyka oświatowa (płyty). 15.15 Step Pantalichy i Zazdrości — pog. dr. Władysława Filara dla dzieci starszych (ze Lwowa). 15.50 Wiadomości gospodarcze. 16.05 Potpourri z operetek Pawła Abrahama. 16.45 Małopolska Weś z okna wagonu — pogadanka. 17.00 „Wśród twardej ludzi” — felieton. 17.10 Koncert wymienny do Krakowa i Katowic. 17.50 O wszystkim po troszku 17.55 Odczytanie programu. 18.00 Przerwa i technika — pogadanka — wygłosił dr. Konstanty Jodko-Narkiewicz 18.10 Z fortepianowej twórczości Schuberta (płyty). 18.45 Kronika literacka z opr. Jana Nepomucena Millera. 19.20 Pogadanka aktualna. 19.30 „Ploteczki” — I część koncertu rozrywkowego. 20.45 Dziennik wieczorny. 20.55 Pogadanka aktualna. 21.00 „Odczyna roślin w ośrodku miejskim” — pogadanka przyrodnicza wygłosił dr. Konstanty Strawiński. 21.10 II część koncertu rozrywkowego z terenu D. D. R. w gmachu Polskiej YMCA. 21.50 Wiadomości sportowe. 22.00 Wiadomości sportowe lokalne. 22.05 Muzyka taneczna i piosenki (płyty). 23.00 Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego. Komunikat meteorologiczny.

W TEATRACH

TEATR POLSKI Cegielniana 27 Dziś, w piątek, w sobotę i w niedzielę o godz. 8.30 wiecz. a w niedzielę również o godz. 4-ej popoł.— „Aszantka”. W próbach „Perfumieria”. W TEATRZE POPULARNYM „DAMA OD MAKSYMIA” Początek przedstawienia o godz. 8 m. 15. Nocne dyżury aptek Nocy dzisiejszej dyżurują apteki: S. Kon i S-ka, Plac Kościelny 8, A. Charemsza, Połomska 12, W. Wagner i S-ka, Piotrkowska 67, J. Zajączkiewicz i S-ka, Żeromskiego 37, Z. Gorczycki, Przejazd 50, M. Epstein, Piotrkowska 225, Z. Szymański, Przędzalniana 75.

DOKTOR KLINGER

SEKSUALNYCH I SKÓRNYCH (włosów) przeprowadził się na ul. Przejazd 17 GODZIN. PRZEJAZD: od 9—11 i od 6—8. Tel. 132-23.

Dr. A. S. Tenenbaum

CHOROBY WEWNĘTRZNE (spec. choroby płuc) POWRÓCIŁ Piotrkowska 109 telef. 220-23 przyjmuje 6—8 pp.

Z codziennych walk robotników

ZATARG W FIRMIE „GENTLEMAN”

W dniu wczorajszym wybuchł zatarg w fabryce wyrobów gumowych firmy „Gentleman” przy ul. Limanowskiego 156.

Zatarg wybuchł na tle żądania unormowania warunków pracy i ustalenia cennika płac.

Zawiadomiony o powyższym inspektor 12-go obwodu wyznaczył na dzień dzisiejszy konferencję.

FIRMA EITINGTON NIE IDZIE NA USTĘPSTWA

W dniu wczorajszym odbyła się w Inspekcji Pracy pod przewodnictwem insp. Feffermana konferencja w sprawie uzgodnienia spornych spraw między robotnikami a dyrekcją.

Jak wiadomo, robotnicy żądają od dyrekcji zwiększenia normy obsługi przy poszczególnych czynnościach i oddziałach.

Dyrekcja jednak nie chce udzielić robotnikom żadnych ustępstw, wobec czego konferencja nie dała żadnego rezultatu.

Ponownego terminu konferencji nie wyznaczono.

JUTRO OGÓLNE ZEBRANIE SEZONOWCÓW

Jutro, t. j. w sobotę dnia 10 września r. b. o godzinie 18 po południu, odbędzie się w lokalu związku przy ul. Andrzeja 52 ogólne zebranie sezonowców, na którym omówione będą sprawy bieżące.

KONTROLA PRZEDSIĘBIORSTW PRZEWOZOWYCH

W związku z interwencją zw. zawodowego furmanów, który wskazywał, iż niektórzy przedsiębiorcy zatrudniają w charakterze furmanów 12—16 letnich chłopców, co następnie staje się powodem licznych wypadków, władze starościńskie zarządziły przeprowadzenie kontroli przedsiębiorstw przewozowych i winnych omawianych wykroczeń pociągną do odpowiedzialności karnej.

DZIS PODPISANIE UKŁADU W PRZEMYSLE DZIANYM

W dniu dzisiejszym, 9 b. m., od-

będzie się u Inspektora Pracy obrstrowna konferencja z przedstawicielami przemysłu i związków zawodowym robotników przemysłu działanego. Na konferencji ma nastąpić podpisanie umowy zbiorowej, której warunki zostały już poprzednio ustalone przez komisję mieszaną i w toku bezpośrednich rokowań.

Polska Partia Socjalistyczna Towarzystwo Uniwersytetu Robotniczego

W niedzielę, dnia 11 września 1938 r. o godz. 10-ej rano w sali Teatru Kameralnego (ul. Cegielniana 27) odbędzie się

Uroczysta Akademia z okazji „Miesiąca Młodzieży”

Na program akademii złożą się: 1) Defilada i przyrzeczenie grup młodzieżowych. 2) Odegranie hymnów. 3) Przemówienia: tow. J. Karbowski, przewodn. Wydz. Młodz. PPS, Antoniego Szczerkowskiego, przewodn. O. K. Z. Z., Gustawy Moskiewiczówny — przewodn. TUR-a, Wacława Zatkęgo — przewodn. R. S. K. O., Artura Szew-

czyka — przewodn. Ł. O. K. R. PPS, Stanisława Garlickiego — przedst. Centr. Wydz. Młodz. PPS. 4) Część artystyczna w wykonaniu Łódzkiej Sekcji Robotniczej TUR. Bilety wstępu w cenie od 25 do 75 gr. nabywać można w lokalach dzielnic partyjnych, O. K. Z. Z. i T. U. R.

Echa strasznej eksplozji kotła w firmie Rozenblatt

850 robotników pozbawionych pracy

Straszny wypadek w fabryce Rozenblatt, przy ul. Zwinki 36, gdzie wskutek wycieku kotła padł trupem 58-letni Hipolit Lachowicz, był przedmiotem badania specjalnej komisji śledczej.

W dniu wczorajszym na miejsce wypadku przybyła komisja techniczna, która przeprowadziła badania przyczyny wycieku.

Komisja przeprowadziła szczegółowe badania i stwierdziła, że przyczyną strasznego wypadku było uszkodzenie powłoki żelaznej kotła w ogrzewaczu, przez co para wydostawała się do dymnika. Gdy Lachowicz otworzył drzwiczki paleniska para znalazła bliźsze ujście i nastąpił wybuch, który odrzucił paleniska, zasypał stosem cegieł i ugotował go w rozgrzanej parze.

Dzięki temu jedynie, że urządzenie w pozostałych kotłach nie zostało naruszone katastrofa nie przybrała poważniejszych rozmiarów, udało się bowiem parę wypuścić i uniknąć wybuchu dalszych 4 kotłów, ustawionych w najbliźszym sąsiedztwie.

Wstrząsające samobójstwo przy ul. Kielma 14

W dniu wczorajszym o godz. 5.30 rano, dom przy ul. Kielma 14, stał się terenem wstrząsającego dramatu.

W domu tym zamieszkuje od pewnego czasu 60-letni Adam Mróz, — tkacz wraz z kochanką swą 19-letnią Kazimierną Szynkowską.

Mróz miał kilkoro dzieci, z których najstarszy syn ma lat 20. Młody mężczyzna kilkakrotnie przychodził do mieszkania kochanki swego

Po badaniach komisyjnych, zwłoki przewieziono do prosektorium i wydano rodzinie.

Wydano zarządzenia celem niezwłocznej naprawy uszkodzonego kotła. W związku z wybuchem kotła zakłady Rozenblatt zostały unieruchomione na przeciąg 2 tygodni i 850 robotników na ten czas pozbawionych zostało pracy.

Na wokandzie Sądu Okręgowego w Łodzi znalazła się w dniu wczorajszym sprawa 28-letniego Lajba Rozenberga, właściciela budki z żelazem, przy ul. Brzezińskiej nr. 65.

W dniu 7 września r. ub. do budki Rozenberga przybył przodownik P. P. i zauważył na ścianie portret cara Mikołaja II i carowej, zaś pod nimi portret Marsz. Piłsudskiego i Marsz. Śmigłego Rydzia.

Dopatrząc się obrazy powagi Rzeczypospolitej Polskiej, przodownik spisał protokół. Starostwo grodzkie skazało Rozenberga z art. 18 ust. o wykroczeniach (kto w miejscu publicznym demonstracyjnie okazuje niechęć lub lekceważenie dla Państwa Polskiego lub instytucji państwowej) na 50 zł. grzywny z zamianą na 7 dni aresztu.

Od wyroku tego Rozenberg odwołał się do Sądu Okręgowego. Oskarżony zeznał, że nie miał zamiaru obrazić Państwa Polskiego, lecz było mu zimno, więc nalepił na ścianę poprostu stare portrety.

Adw. Kornblütt zwrócił uwagę, że oskarżonego nie można podejrzewać o monarchistyczne przekonania, gdyż za czasów cara Mikołaja II oskarżony miał zaledwie 4 lata i dla tego wniósł o uniewinnienie.

Sąd uniewinnił oskarżonego po dając w motywach, że nie dopatrzył się świadomości jego czynu.

Ogłoszenia drobne

OWOCAENIA do wynajęcia w centrum miasta, Wiadomość w Adm. administracji „Łodzianina” lub tel. 103-37.

Czytajcie prasę socjalistyczną

Strajk transportowców zlikwidowany Całkowite zwycięstwo pracowników

W dniu wczorajszym strajk pracowników w przedsiębiorstwach transportowych został ostatecznie zlikwidowany.

Jeszcze w dniu onegdajszym w wyniku bezpośrednich rokowań prowadzonych na terenie zrzeszenia przedsiębiorców uzyskano po rozumieniu co do warunków pracy i płac pracowników w biurach ekspedycyjnych.

Rokowania podjęte następnie na terenie zw. zaw. z udziałem przedstawicieli sekcji samochododów ciężarowych zw. właścicieli przedsiębiorstw samochodowych przedziel z udziałem przedstawicieli szoferów na czele z t. Chodyńskim i przybyłym z Warszawy

t. Cymiermanem trwały do godz. 3.30 rano.

Zdolano w rezultacie osiągnąć porozumienie w kwestji płac szoferów i pomocy. Płace tygodniowe ustalono dla szoferów na 70 zł., dla zastępców szoferów na 50 zł., dla konwojentów na 40 zł. Przyznano pracownikom 50% wynagrodzenia za okres ćwiczeń wojskowych i inne.

Po zakończeniu rokowań podpisano protokół likwidacyjny w godzinach południowych zaś nastąpiło ostateczne podpisanie protokołu likwidacyjnego wraz z umową zbiorową.

Strajk o godzinie 12-ej został przerwany i pracownicy podjęli pracę.

Majstrowie fabryczni przeciw rządowemu projektowi układu zbiorowego

W dniu 7 września r. b. odbyło się zebranie Zarządu Głównego

Kino TON Kopernika 16, tel. 140-72

Dziś premiera! EPOPEJA POŚWIĘCENIA PATRIOTYZMU, BOHATERSTWA I MIŁOŚCI

GRETA GARBO, CHARLES BOYER

Pani Walewska

Wolna przeróbka powieści Wacława Gąsiorowskiego Reżyserował CLARENCE BROWN

Dźwiękowy Kino-Teatr „URANIA”

Cegielniana 2. Tel. 107-34 Początek o 4-tej, a w soboty 2) i niedziela o godz. 12-tej

Związku Majstrów Fabrycznych w Łodzi, które po zaznajomieniu się z projektem układu zbiorowego, nadesłanego przez Ministerstwo Opieki Społecznej w dniu 23 czerwca r. b. oświadczyło, że projektu tego, który przekreśla rolę i znaczenie majstra w rozwoju przemysłu rodzimego przyjąć nie może.

Związek Majstrów Fabrycznych nie może zawierać układu dla pracowników anonimowych, których struktura organizacyjna przemysłu nie przewiduje.

Każdy pracownik przemysłowy od najmniejszego poczynając ma ustalona nazwę i miejsce w taryfie płac.

Związek Majstrów wyraża przeto zdziwienie, że nazwy tej naraz przemysłowcy nie chcą uznać.

Podkreślając, że w walce o prawa majstra Związek nie ustanie, apeluje raz jeszcze do Pana Ministra o ponowne rozpatrzenie sprawy i wydanie orzeczenia zgodnego z faktycznym stanem rzeczy, który winna zbadać na miejscu komisja ministerialna.

DZIS WIELKA PREMIERA PODWÓJNEGO PROGRAMU

Poraz pierwszy w Łodzi Wielki film sensacyjny, mroźny krew w żyłach! Lwy, lamparty, słonie, krokodyle, małpy!

WŁADCZYNI DŻUNGLI

w rol. główn.: BETTY JANG RHODES (słynna pogramicznymi lwów) GRANT WITHERS

Z Adriatyku na Bałtyk